

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 26 JULI 1922

No. 343

INHOUD

DE LAND- EN TUINBOUWONGEVALLENWET 1922 II door <i>Jhr. Dr. P. A. van Holthe tot Echten</i>	Blz. 650
Rentabiliteit en Kapitaalvermindering door <i>Ir. J. van Dusseldorp</i> met naschrift door <i>J. P. Schalkwijk</i>	653
Centraal Verslag der Arbeidsinspectie over 1920 door <i>G. de Clercq</i>	654
Werkloosheidsverzekering door <i>Mr. H. J. Morren</i> met naschrift door <i>Mr. R. A. Fockema</i>	656
Londensche Correspondentie	658
De Rijksmiddelen	659
AANTEKENINGEN:	
Suikerproductie der wereld	660
Kleinhandelsprijzen	661
MAANDCIJFERS:	
Overzicht der Rijksmiddelen	661
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

25 JULI 1922.

De geldmarkt bleef ook deze week zeer ruim. Weliswaar was de prolongatie-notering regelmatig iets hoger dan de vorige week $2\frac{1}{2}$, $2,1\frac{3}{4}$ —2 pCt. en werd gisteren zelfs 3 à $3\frac{1}{4}$ pCt. genoteerd, maar dit stond in verband met de storting op de staatsleening, die heden moet plaats vinden. Daarentegen bleef de notering voor particulier disconto geheel onveranderd. Ook de verlaging van de rentetarieven van de Nederlandsche Bank op Dinsdag jl. bracht daarin geen verandering.

Bij de inschrijving op schatkistpapier, die heden voor het eerst sedert eenige maanden weder gehouden werd en waarbij na een zeer lange onderbreking ook weder jaarsbiljetten nu à $4\frac{1}{2}$ pCt., werden aangeboden, werd ingeschreven voor een totaal bedrag van f 194.085.000,—.

Toegewezen werd de geheele gevraagde honderd miljoen gulden en wel f 68.670.000,— in driemaands-promessen à f 992,50; f 5.840.000,— in zesmaands-promessen à f 984,61 en f 25.490.000,— in biljetten à f 1.010,90, zoodat het rentepercentage resp. ongeveer 2%, 3 en $3,4$ bedroeg.

Het iets minder ruim worden van de geldmarkt, veroorzaakt door de voor de storting op de staatsleening noodig geworden financieringsmaatregelen, schijnt de aanleiding te zijn geweest, dat er voor deze

week in meerdere mate een beroep gedaan is op de Nederlandsche Bank. Het hoofd beleeningen op den heden verschenen weekstaat geeft althans een stijging van f 10,8 miljoen te zien. Daarentegen namen de discontierungen, ondanks de op 18 dezer ingegane renteverlaging, met f 1,8 miljoen af.

Het bedrag der rechtstreeks bij de Bank geplaatste schatkistpromessen bleef gelijk; het renteloos voorschot aan het Rijk nam met f 1,2 miljoen toe.

De biljettencirculatie vertoont een vrij aanzienlijke daling (f 15,7 miljoen). Aangezien de rekening-courant saldi echter tegelijkertijd met f 25,4 miljoen en de metaalvoorraad slechts met een kleine f 300.000,— toenam, liep het beschikbaar metaalsaldo eenigszins terug.

De wisselmarkt was de afgelopen week vrij stil en de koersen ondergingen niet zoo heel veel verandering, behalve die van marken en francs. De vaste stemming voor marken van de vorige week was weder geheel verdwenen en een oogenblik werd weder op het laagste punt van 48 cents verhandeld. Daarna trad een licht herstel in, maar de stemming bleef flauw. Daarentegen waren francs, zoowel Fransche als Belgische, vooral in het begin der week opnieuw niet onaanzienlijk beter.

LONDEN, 22 JULI 1922.

Gedurende de afgelopen week bestond aan de geldmarkt een goede vraag; voor daggeld moest meermalen 2 pCt. worden betaald, doch over het geheel genomen varieerde deze koers tusschen $1\frac{1}{2}$ en 1% pCt.; 7 d. geld bleef op $1\frac{1}{2}$ pCt.

Op Maandag kon het aanbod aan de markt niet geheel in de behoeften voorzien en een klein bedrag werd bij de Bank of England voor een week tegen $3\frac{1}{2}$ pCt. opgenomen.

De laatste verlaging van de bankrate gaf aanleiding tot velerlei beschouwingen en hoewel sommigen oordeelen, dat met 3 pCt. wel het minimum zal zijn bereikt, zien anderen, en zulks op goede gronden, nog verdere verlagingen met $\frac{1}{2}$ pCt. tegen den herfst en het voorjaar tegemoet.

Op de disconto markt waren de omzetten beperkt. Koopers toonden weinig animo en zodoende kwamen de disconto's iets hoger af:

2 en 3-mnds. bankaccepten	$1\frac{13}{16}$ — $\frac{7}{8}$ pCt.
4 „ „	$1\frac{7}{8}$ —2 pCt.
6 „ „	$2\frac{1}{16}$ — $\frac{3}{16}$ pCt.
3 „ „	prima handelswissels $2\frac{1}{2}$ —3 pCt.
6 „ „	3— $3\frac{1}{2}$ pCt.

DE LAND- EN TUINBOUWONGEVALLEN- WET 1922.

II.

Krachtens de Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922 zijn de arbeiders in de volgens deze wet verzekeringsplichtige bedrijven van rechtswege verzekerd tegen geldelijke gevolgen van ongevallen, hun in verband met de dienstbetrekking overkomen. De Staat is zonder voorbehoud aansprakelijk voor alle ingevolge de wet aan de verzekerden en hunne nagelaten betrekkingen toekomende schadeloosstellingen. De wet verklaart de bedrijven van landbouw, veehouderij, tuinen en boschbouw verzekeringsplichtig. Ingeval een werkgever in zijne onderneming zoowel een of meer dezer bedrijven uitoefent, als een of meer bedrijven, die krachtens de Ongevallenwet 1921 verzekeringsplichtig zijn, beslist het Bestuur der Rijksverzekeringsbank of de onderneming in haar geheel zal worden geacht verzekeringsplichtig te zijn volgens de Ongevallenwet 1921, dan wel volgens de Land- en Tuinbouw-Ongevallenwet 1922.

Als werkgever wordt aangemerkt ieder natuurlijk of rechtspersoon, die anderen in zijnen dienst heeft voor de uitoefening van eenig verzekeringsplichtig bedrijf, dat in de wet is genoemd. Arbeider is ieder, die in dienst van den werkgever in een verzekeringsplichtig bedrijf tegen loon werkzaam is, terwijl ook personen, die wegens hunne onvoltooide opleiding of leeftijd nog geene uitkeering als vergoeding voor hun arbeid ontvangen, of die van anderen dan den werkgever uitkeeringen in geld genieten onder de verzekering vallen.

Inwonende kinderen van den werkgever worden voor de toepassing der wet niet als arbeiders beschouwd.

Door deze regeling vallen dus zij, die in andere rechtsverhouding tot den ondernemer staan dan in die van dienstbetrekking in juridischen zin buiten de verzekering. Bepalingen, overeenkomstig aan de artikelen 3 en 4 der Ongevallenwet 1921 regelen de verzekering van land- en tuinbouwarbeiders in dienst van publiekrechtelijke lichamen, onderscheidenlijk voorzien in bij algemeenen maatregel van bestuur te noemen gevallen in de verzekering van werklieden, die niet in „eene onderneming” werkzaam zijn (arbeiders op buitenplaatsen bijv.). Dat op deze wijze bereikt zal worden dat allen, die voor anderen land- en tuinbouwwerkzaamheden verrichten, verzekerd zijn, meen ik te mogen betwijfelen.

De wet geeft aan op welke schadeloosstellingen bij een ongeval aanspraak van verzekerden bestaat. Deze regeling stemt behoudens ééne enkele uitzondering geheel overeen met die nopens de aanspraken op schadeloosstelling in de Ongevallenwet 1921. De hier bedoelde uitzondering betreft den als verplicht voorgeschreven afkoop door eene uitkeering van 900 maal de uitkeering per dag, ingeval de blijvende gedeeltelijke ongeschiktheid tot arbeid tien procent of minder bedraagt.

De werkgever is verplicht, in duplo aangifte te doen van het door hem uitgeoefend bedrijf aan het Bestuur der Rijksverzekeringsbank, welk Bestuur omtrent den verzekeringsplicht beslist. Ook ambtshalve kan een besluit omtrent den verzekeringsplicht door het Bestuur der Bank worden genomen. Bepalingen, die overeenkomstig zijn aan die, welke de aangifte der bedrijfsuitoefening betreffen, gelden omtrent de aangifte eener bedrijfsstaking.

De werkgever heeft de onbeklemmerde keuze of hij zich bij een door de Koningin erkende bedrijfsvereniging wil aansluiten, dan wel het risico der verzekering zijner arbeiders wil laten dragen door de Rijksverzekeringsbank. Kiest hij het eerste, dan zijn de arbeiders in dienst van den werkgever verzekerd bij de betrokken bedrijfsvereniging, welke gehouden is aan de bij haar verzekerde arbeiders bij ongeval ten minste dezelfde schadeloosstellingen te verleen als

de Rijksinstelling volgens de wet verplicht is aan de bij haar verzekerde arbeiders te doen. De bij eene bedrijfsvereniging aangesloten werkgever staat buiten verhouding tot de Rijksverzekeringsbank, behoudens dan hetgeen hiervoren ten opzichte van de aangifte van bedrijfsuitoefening en staking is vermeld. De werkgever, die niet bij eene erkende bedrijfsvereniging is toegetreden, is aangesloten bij de Rijksverzekeringsbank. Als zoodanig heeft hij naar de regelen van een premiestelsel bij te dragen in de middelen tot dekking van de ten laste der Rijksverzekeringsbank komende schadeloosstellingen en administratiekosten, volgens den maatstaf van een nader vast te stellen tarief en van het over het betrokken tijdvak door zijne arbeiders verdiende loon.

Uit het voorgaande blijkt reeds, dat de uitvoering der verzekering is opgedragen aan openbare organen en aan bijzondere instellingen. De samenstellers van het wetsontwerp hebben er tegenwoordig naar gestreefd deze beide soorten van organen in gelijkberechtigte positie naast elkander te stellen en al ben ik van meening, dat enkele onderdeelen beter anders waren te regelen geweest, toch geeft mijns inziens de wet zonder eenigen twijfel, bij een goede toepassing, de noodige ruimte voor ontwikkeling en den groei der bedrijfsverenigingen.

De wet laat uitsluitend onderlinge verenigingen van werkgevers als bedrijfsverenigingen tot de uitvoering der verzekering toe en sluit daarvan winstbeoogende instellingen uit. De wetgever vereenigde zich bij het nemen van dit besluit geheel met het gevoelen der bij beschikking van den toenmaligen Min. van Landbouw, Nijverheid en Handel, van 22 Maart 1913 benoemde Commissie tot het instellen van een onderzoek naar de resultaten, waartoe de risico-overdracht bij de uitvoering der Ongevallenwet 1901 heeft geleid toen deze Commissie op blz. 45 van haar rapport schreef:

„Op het gebied der sociale verzekering behoort, naar het der Commissie toeschijnt, aan winstbeoogende organisaties geen plaats te worden ingeruimd, tenzij de omstandigheden van zoodanigen aard zijn, dat haar gemis het welzijn der verzekering zou bedreigen.”

Van dit laatste is hier geen sprake.

Ter waarborging van de belangen der bij eene bedrijfsvereniging verzekerde arbeiders bevat de wet een aantal voorschriften welke het zeker stellen diër rechten tot oogmerk hebben. De bepaling dat de helft van het bestuur eener bedrijfsvereniging, benevens hunne plaatsvervangende, worden aangewezen door den met de uitvoering der wet belaste Minister uit eene voordracht, opgemaakt door de werknemersverenigingen, door dien Minister aan te wijzen, acht ik van deze voorschriften wel de meest belangrijke. Door de wijze van werken der bestaande werkgeversorganisaties toch is bereikt, dat de arbeiders hun vertrouwen in de uitvoering der vrijwillige land- en tuinbouwongevallenverzekering zijn gaan schenken. Dat dit een algeheeler ommekeer in hunne houding beteeuende, blijkt wel uit hetgeen ik hiervoren omtrent hunne opvattingen in en omstreeks 1909 vermeldde. Het recht van medebesturen, dat den arbeiders bij de wet is verleend, zal het vertrouwen in de uitvoering der wettelijke voorziening door de bedrijfsverenigingen niet anders dan versterken. In alle gevallen, waarin zij zulks wenschen, zullen zij een beslissing uitlokken en zullen zij voor de helft het recht van medespreken en den plicht van medeverantwoordelijkheid hebben. Ik twijfel niet of dit zal medewerken de huidige voorziening te maken tot eene regeling, die zich bij voortdurend zal verheugen in de belangstelling van de betrokken werkgevers en werknemers.¹⁾

¹⁾ Ter gelegenheid van het in October 1921 te Utrecht gehouden Congres voor Sociale verzekering stelde de heer Duys de vraag, waarom de bedrijfsverenigingen in plaats van organisaties van werkgevers, waarvan het bestuur voor de helft bestond uit arbeiders, niet waren verenigingen van werknemers, bestuurd door werkgevers en arbeiders.

Naast het voorschrift omtrent de wijze van samenstelling van het bestuur der bedrijfsvereniging houdt de wet bepalingen in omtrent hetgeen de statuten der bedrijfsvereniging moeten inhouden. Feitelijk is deze verplicht voorgeschreven inhoud geen andere dan die, welke elk statuut eener behoorlijke vereniging bevat. Het voorschrift dat de vereniging in afdelingen kan worden gesplitst, is o.m. van belang voor de Centrale Landbouw-Onderlinge, die naast twee direct-aangesloten bestaat uit 10 provinciale verzekeringsverenigingen. Ingeval van dergelijke splitsing is de bepaling omtrent de samenstelling van het bestuur van toepassing op de afdelingsbesturen.

Tot zekerheid voor de nakoming harer verplichtingen stort de Bedrijfsvereniging in handen van het bestuur der Rijksverzekeringsbank een algemeen pand. Geheel in de lijn, welke de wetgever in de Oorlogszeengevallenwet 1915 en de Zeeongevallenwet 1919 volgde, bepaalt de Land- en Tuinbouw-Ongevallenwet 1922, dat van deze verplichting geheel of ten deele vrijstelling zal kunnen worden verleend, indien in de statuten der bedrijfsvereniging wordt bepaald, dat de leden onderling voor de schulden der vereniging aansprakelijk zijn en nog een jaar na hun uitreden als lid aansprakelijk blijven.

Voorts is de bedrijfsvereniging verplicht om bij elke toekenning van eene blijvende rente in handen van het Bestuur der Rijksverzekeringsbank een pand te storten ter waarde van de contante waarde dier rente.

De wet laat aan de regeering over, bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen, hoeveel werkgevers ten tijde der erkenning tot de vereniging moeten zijn toegelaten en hoeveel loon deze werkgevers alsdan te zamen moeten uitbetalen. Het komt mij voor, dat het een verre van onbelangrijke zaak is,

Ik voor mij heb deze vraag als niet anders beschouwd dan als een handig debatteertrucje van den spreker, dat geheel paste in een betoog, dat slechts de strekking had bij zijne toehoorders argwaan te wekken tegen een toenmaals ter sprake zijnde actie inzake ziekteverzekering, meer bekend geworden als het plan Posthuma-Kupers. In allen ernst wondt de vraag herhaald in de nota van het lid der Eerste Kamer, den heer Wittert van Hoogland in zijn bij het eindverslag der Commissie van Rapporteurs gevoegde nota. Met wijlen zekeren Laocoön, of om een recenter voorbeeld te noemen, met „Nemo” in het Algemeen Handelsblad van 16 April jl., roept de heer Wittert van Hoogland uit: „quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes.” Toch is dit wantrouwen in het geschenk des wetgevers aan de land- en tuinbouwarbeiders misplaatst. Het feit dat het de *werkgever* is, die de kosten der verzekering betaalt, verklaart dat het de *werkgevers* zijn, uit wie de bedrijfsvereniging bestaan moet. Immers het privaatrechtelijk lichaam, dat bedrijfsvereniging heet, moet, wil het van de werkgevers hun bijdragen in die kosten kunnen vorderen, in eene zekere rechtsverhouding tot de contribuabelen staan. De geëigende vorm daartoe is de verenigingsvorm. Hierin ligt voor de werknemers geenerlei gevaar, immers de hun toekomende schadeloosstellingen baseeren zich op de wet. Dat de belangen der arbeiders door eene vereniging van werkgevers bevorderd worden, ook dan, wanneer de wetgever die belangen nog tijdelijk verwaarloosde en de ambtelijke bemoeiing niet haatte, blijkt uit alles, wat ik hiervoor omtrent de Landbouw-Onderlinge en Tuinbouw-Onderlinge ventelde. Het bestaan der aanvullende verzekering van de Centrale Werkgevers Risico-Bank is hiervan een ander voorbeeld. Vrijwillig werd daardoor door aangesloten dier instelling voorzien in eene leemte in de verzekering krachtens de Ongevallenwet 1901, welke leemte daarin bestond dat, wilde een getroffen arbeider aanspraak op schadeloosstelling hebben, verband moest bestaan tusschen het ongeval en de uitoefening van het verzekeringsplichtig bedrijf. Werd de arbeider getroffen bij het verrichten van werkzaamheden, behorende tot den bouw in eigen beheer of bij het behulpzaam zijn aan het monteeren eener nieuwe machine, dan kon hem krachtens de wet geen uitkeering worden verleend, omdat de bedrijfsuitoefening, waarmede het ongeval verband moest houden, ten aanzien van het nieuwe gebouw of de nieuwe machine nog niet was aangevangen. Eerst zes jaren na het in werking treden dier aanvullende verzekering der Risico-Bank werd door den wetgever in deze leemte voorzien.

waar de grenzen zullen worden getrokken, die de te erkennen bedrijfsvereniging naar beneden niet mag overschrijden. In de Memorie van Toelichting werd zulks in dezelfde mate ingezien; ik lees toch op pag. 5 dier Memorie, dat

„de waarborg, dat de bedrijfsvereniging haar taak naar behooren zal vervullen, niet alleen kan worden gevonden „in de verschillende panden, welke de bedrijfsvereniging „verplicht is te storten, maar mede zal moeten worden „gezocht in het stellen van niet al te lichte eischen nopens „den omvang van het bedrijf der vereniging.” „Verenigingen”, zoo gaat de steller van het ondenwerpelijke stuk voort, „waarbij slechts een bescheiden aantal werkgevers „zijn aangesloten, bieden niet denzelfden waarborg voor „een deugdelijk beheer, als verenigingen met een grooten „kring van aangeslotenen.”

Enkele Kamerleden drongen er evenwel op aan de grens niet al te hoog te stellen, ten einde niet alle kleine bedrijfsverenigingen uit te sluiten. Hun pleidooi ten bate dier plaatselijke kassen is gebaseerd op de goedkoopte der jaarlijksche afrekeningen van enkele dier kassen, doch dit argument valt hun uit de hand, wanneer men daartegenover stelt, dat uit niets blijkt dat de voorwaarden, waarop door de bedoelde kassen verzekerd wordt, dezelfde zijn als die der Landbouw-Onderlinge, waarmede zij worden vergeleken. Integendeel de practijk toonde wel aan, dat van een behandeling der verzekerden op den voet, als thans wettelijk is voorgeschreven, bij dergelijke kassen veelal geen sprake was. Bovendien heeft nog wel eens een voor die kassen gunstig toeval, in verband met een gering aantal jaren werken en een klein aantal verzekerden een rol gespeeld.

Evenwel de Minister heeft in zekere mate aan de geuite wenschen voldoening gegeven, immers in de Memorie van Antwoord wordt verklaard

„dat het geenszins zijne bedoeling was alle kleine bedrijfsverenigingen uit te sluiten. Hij had integendeel het „oogmerk de eischen voor toelating zoodanig te stellen dat „ook verenigingen van niet al te beperkten omvang voor „erkenning in aanmerking kunnen komen. Hoewel voor „zich meer gevoelende voor uitgebreide en daardoor krachtige organisaties, bestaat er bij den Minister geen overtuiging wegens bezwaar tegen verenigingen van meer bescheiden afmetingen, aangezien de verplichting tot het stellen „van het pand, als bedoeld in artikel 17, voorts de verplichtingen, geregeld bij artikel 25 (panden ter zake van blijvende renten) en ten slotte het door den Raad van Toezicht uit te oefenen toezicht, voldoende waarborg geven, „dat de toegelaten bedrijfsverenigingen haar taak naar behooren vervullen.”

Ik vermag niet anders dan een zekere controverse te zien tusschen beide bedoelde Regeeringsstukken. Met behoud van allen eerbied voor de jongste zienswijze van den Minister komt het mij voor, dat zijn eerst gedateerd inzicht in deze zaak juist was. Evenmin als de kleine plaatselijke kassen hebben bijgedragen tot het algemeen succes der vrijwillige ongevallenverzekering, biedt hunne gestie voldoende waarborgen ten aanzien der wettelijke regeling. Aan het feit van de erkenning van een aantal plaatselijke kassen, zij het dan ook gevolgd door een slechts betrekkelijk kort bestaan dier instellingen, is in zoverre eenig gevaar verbonden, dat een zeker gebrek aan eenheid van uitvoering der wet in den aanvang het gevolg dezer verbrokkeling kan wezen. Van sommige der tegenstanders van het stelsel der gedeelde uitvoering is te verwachten, dat zij met zekere gretigheid een dergelijk gebrek aan eenheid zullen wijten aan het systeem zelf, in plaats van de fout te zoeken bij een wetsapplicatie, die met het stelsel niet noodwendig samenhangt.

Behoudens enkele voorschriften bijv. betreffende de samenstelling van een reglement, dat de goedkeuring van den met de uitvoering belasten Minister behoeft, betreffende het aanleggen en geregeld bijhouden van een ledenregister en het doen van mededeeling van toekenning of wijziging van renten aan het Bestuur der Rijksverzekeringsbank zijn de bedrijfsverenigingen vrij in de wijze, waarop zij haar bedrijf wenschen in te richten. Het onderzoek der voor haar rekening

komende ongevallen, de toekenning en uitbetaling der door haar verschuldigde schadeloosstellingen en het berekenen der door de aangesloten werkgevers verschuldigde bedragen geschieden overeenkomstig het eigen inzicht der bedrijfsverenigingen.

Het toezicht op de uitvoering der verzekering door en de toestand en het beheer van de erkende bedrijfsverenigingen zijn opgedragen aan een Raad van Toezicht, bestaande uit een Voorzitter en 9, 12 of 15 leden, door de Kroon te benoemen en wel voor een derde deel uit een voordracht, opgemaakt door werkgeversverenigingen, en voor een derde deel uit een, opgemaakt door werknemersverenigingen, beide soorten van verenigingen aan te wijzen door den Minister, die met de uitvoering der wet is belast. Dit College adviseert de Kroon omtrent de erkenning, weigering tot of intrekking van de erkenning van de bedrijfsverenigingen en goedkeuring van hare statuten en reglementen en de wijzigingen daarvan. Voorts heeft de Raad het recht door een uit zijn midden aangewezen commissie of door deskundigen te allen tijde hare boeken en bescheiden te doen onderzoeken.

Zeer veel overige artikelen meen ik onbesproken te mogen laten, omdat zij of geheel of nagenoeg geheel overeenstemmen met de overeenkomstige bepalingen der Ongevallenwet 1921, die aan de meeste lezers van dit tijdschrift wel bekend zal zijn.

Eene korte afzonderlijke bespreking zou ik alleen nog willen wijden aan de regeling van het beroep en die betreffende de administratiekosten der Rijksverzekeringsbank.

Door de Regeering was voorgesteld dat over de beslissing van het Bestuur eener Bedrijfsvereniging betreffende aanspraken op schadeloosstelling van voor rekening der Bedrijfsvereniging verzekerde arbeiders in hooger beroep zou worden geoordeeld, door eene Centrale Commissie van Scheidslieden. Naar de meening der Regeering kon, aangezien de Bedrijfsverenigingen privaatrechtelijke lichamen zijn, van hare beslissingen geen beroep openstaan op den administratieven rechter. Op het voorbeeld van artikel 40, eerste lid, letter c, der Invaliditeitswet, was de eisch gesteld, dat door de Bedrijfsvereniging een regeling werd ontworpen, welke waarborgen geeft voor het verkrijgen van billijke beslissingen bij geschillen tusschen haar en verzekerde arbeiders en hunne betrekkingen. Het lag in de bedoeling van den Minister het reglement der Bedrijfsverenigingen alleen dan goed te keuren, indien daarbij werden ingesteld naar het beginsel van pariteit samengestelde scheidsgerichten. Volgens deze Regeeringsvoorstellen zou derhalve bij de Landbouw-Onderlinge de regeling van het beroep in handen van de in de verschillende provincies rechtsprekende commissies van scheidslieden, met hooger beroep op eene Centrale Commissie van Scheidslieden, wettelijk worden gesanctionneerd.

Het hoofdbezwaar tegen deze regeling, hetwelk zijne uiting vond in een amendement van den heer Beumer en andere leden der Kamer, betrof de moeilijkheid, dat de zekerheid dat de wet op uniforme wijze in het geheele land zal worden toegepast naar het oordeel dezer leden geheel ontbrak. Naar de meening der voorstellers bestond er geen de minste zekerheid dat de Hoofdcommissie van Scheidslieden, die heeft recht te spreken over de beslissingen der Bedrijfsverenigingen, zich zou richten naar de jurisprudentie van den Centralen Raad, die recht spreekt over de beslissingen van het Bestuur der Rijksverzekeringsbank.

Te vergeefs werd door den heer Van Rappard erop gewezen, dat vooreerst de bij de Zeeongevallenwet 1919 getroffen regeling, welke eveneens zeker gebrek aan eenheid van rechtspraak kan teweeg brengen, in de praktijk daartoe niet heeft geleid. Een voordeel van de door de Regeering voorgestelde regeling achtte de heer Van Rappard het, dat ook in hooger beroep wordt recht gesproken door een college, dat paritetisch is samengesteld. Deze spreker wees erop, dat de werknemers, blijkens hetgeen bij de behandeling der zaak

in den Hoogen Raad van Arbeid tot uiting kwam, meer vertrouwen in een dergelijke jurisdictie stellen dan in de rechtspraak van een college, dat uitsluitend uit juristen bestaat. Vooral wanneer het geschilpunt de mate van invaliditeit betreft, achtte de heer van Rappard het juist, dat vakmensen de zaak van den klager beoordeelen. Dat scheidsmannen als goede mannen naar billijkheid rechtspreken, achtte het hier aan het woord zijnde Kamerlid een meer bevredigende oplossing der zaak.

Hoewel ook de Minister herinnerde aan de voorkeur, door werkgevers en arbeiders bij de behandeling in den Hoogen Raad van Arbeid gegeven aan eene uitschakeling van de Raden van Beroep en den Centralen Raad van Beroep en eene vervanging dier colleges door scheidsgerichten, verklaarde hij tegen aanneming van het amendement Beumer geen bezwaar te hebben. Hierna wordt dit amendement, hetwelk de strekking had over de beslissingen van het bestuur eener Bedrijfsvereniging betreffende aanspraken op schadeloosstelling van voor rekening der Bedrijfsvereniging verzekerde arbeiders in hooger beroep te doen oordeelen door den Centralen Raad van Beroep, met 55 tegen 18 stemmen aangenomen. De wet bepaalt thans duidelijk — ik geef toe, dat in het oorspronkelijk Regeeringsvoorstel deze zaak formeel niet buiten twijfel stond — dat de rechtspraak in eersten aanleg ten aanzien van de beslissingen van het Bestuur der Bedrijfsverenigingen zal worden toevertrouwd aan Commissies van Scheidslieden.

Ten slotte een enkel woord over de administratiekosten der Rijksverzekeringsbank en de oninbare premien dezer instelling. De eerstgenoemde kosten kwamen volgens het oorspronkelijk ontwerp ten laste der bedrijfsverenigingen, voor zoover zij voor de Rijksverzekeringsbank verbonden waren aan de uitvoering der in deze wet geregelde verzekering door de bedrijfsverenigingen. Nadat tegen deze regeling bezwaren waren geopperd in het Voorloopig Verslag, mitigeerde de Minister de kracht der bepaling, die voor de bedrijfsverenigingen ook al in zooverre onbillijk was, dat zij op de totstandkoming der administratiekosten geen invloed konden uitoefenen, door de jaarlijksche bijdragen der gezamenlijke bedrijfsverenigingen te beperken tot f 25.000,—. Ofschoon hierdoor in belangrijke mate aan de bedoelde bezwaren is tegemoet gekomen, blijft mij de huidige regeling in principe onjuist voorkomen. De bedrijfsverenigingen zijn volgens de wettelijke regeling de gelijkberechtigden der Rijksverzekeringsbank. Waar derhalve aan deze instelling zelve geen toezicht op de bedrijfsvereniging kan worden opgedragen, houden de bemoeiingen der Rijksverzekeringsbank, welke voor haar verbonden zijn aan de uitvoering der verzekering door bedrijfsverenigingen, alleen verband met het toezicht, uit te oefenen door den Raad van Toezicht. Dat de wetgever de regeling der landbouw-ongevallenverzekering aan zich trok, bewijst dat hij haar als eene zaak van algemeen belang beschouwde. Het toezicht op de juiste uitvoering der wet wordt daardoor gestempeld tot een toezicht, in het algemeen belang uitgeoefend en daarom meen ik dat de kosten van dat toezicht voor rekening van den Staat dienen te komen.

Dat de oninbare premien der Rijksverzekeringsbank ten laste dezer instelling en van de bedrijfsverenigingen komen, vindt haar grondslag in de overweging dat de Rijksverzekeringsbank alle risico's, welke niet bij eene bedrijfsvereniging worden ondergebracht, moet aannemen. Dat hieruit voortspruit, dat de bedrijfsverenigingen naar billijkheid met het risico van onverhaalbaarheid der aan de Rijksbank verschuldigde premien mede moeten worden belast, zie ik niet in. De oninbaarheid der premien is goddeels te danken aan het systeem der Rijksverzekeringsbank de premie na afloop van het betrokken tijdvak te vorderen in plaats van „per praenumerando”, gelijk elke andere verzekeraar doet. De gevolgen van die fout dient de Rijksinstelling naar mijn oordeel zelf te dragen.

Wanneer men zich nu afvraagt, welke beteekenis aan de totstandkoming van de hiervoren besproken wet moet worden gehecht, dan valt het eerst de aandacht op het feit, dat bij de huidige regeling ook in den vervolge aan het particulier initiatief eene belangrijke plaats is ingeruimd. De belanghebbenden, die, gelijk ik reeds opmerkte, hun tijd en krachten tot nog toe zonder vergoeding aan de vrijwillig op zich genomen taak wijdden, zullen hunne medewerking aan de ongevallen-verzekering kunnen blijven geven. Dat zal mijns inziens in groote mate bijdragen tot de popularisatie van dezen tak van sociale verzekering. De bedrijfsverenigingen zullen van hare bestaande organisatie gebruik maken om een snelle aanpassing van de betreffende bedrijven aan de wettelijke regeling te bewerkstelligen en hare gedecentraliseerde wijze van uitvoering zal het mogelijk maken, ook in den vervolge de behandeling van ongevallen en de schadeloosstelling van verzekerden op de snelste wijze te doen plaats vinden.

Ik wees er reeds op, dat de practijk naar alle waarschijnlijkheid nog wel zal aantoonen, dat er zekere leemten in de wettelijke regeling bestaan. Gelet op de wijze, waarop de Centrale Landbouw-Onderlinge, de Tuinbouw-Onderlinge en de Boerenherverzekering tot nog toe hare taak opvatten, is te verwachten, dat zij ook thans niet zullen nalaten eventueel gebleken leemten op doelmatige wijze aan te vullen. Ook dit zal wederom aantoonen, hoe nuttig het is, dat het particulier initiatief ten deze aan de uitvoering der wet kan medewerken.

Maar naast dit alles, wat ik zou willen rangschikken onder de meer rechtstreeksche beteekenis van deze wet, staat de vraag welke zeer belangrijke gevolgen het stelsel van uitvoering van het onderhavig gedeelte der sociale verzekering moet hebben voor de oplossing van het reorganisatievraagstuk der sociale verzekering. Het spreekt vanzelf dat, gelijk de Minister van Arbeid opmerkte in zijne nota naar aanleiding van het Eindverslag van de Commissie van Rapporteurs (Eerste Kamer) „een onveranderlijk recht door aanneming van dit wetsontwerp niet geschapen wordt, doch dat de toekomstige wetgever volle vrijheid bezit om, indien hij tot de overtuiging mocht geraken dat eene behoorlijke uitvoering der verzekering uitsluitend langs ambtelijken weg kan worden verkregen, die overtuiging in de positieve wet tot uiting te brengen.” Dit doet echter niets toe of af aan het feit, dat niet de aanneming van het wetsontwerp zelve, doch wel de wijze van uitvoering der wet door de bedrijfsverenigingen, ten deze beslissend zal wezen. Blijkt, dat het onderhavige stelsel van uitvoering in de practijk tot beter resultaten leidt, dan dat der andere verzekeringswetten, dan mag verwacht worden, dat de toekomstige wetgever voor dit feit de oogen niet zal sluiten en in de positieve wet de overtuiging zal tot uiting brengen, dat eene behoorlijke uitvoering der geheele sociale verzekering niet anders kan worden verkregen dan door, zooals de Minister in de Eerste Kamer zeide, „de menschen het zelf te laten doen” en de Staat slechts aanvullend te laten werken, voor zoover het particulier initiatief de betrokkenen niet bereikt.

De vraag mag worden gesteld of bij een dergelijke oplossing van het organisatievraagstuk nog wel plaats is voor de Raden van Arbeid in hun tegenwoordigen vorm en zij de hun in de Radenwet toegekende autonome positie zullen moeten behouden.

P. A. VAN HOLTHE TOT ECHTEN.

RENTABILITEIT EN KAPITAALSVERMINDERING.

Onder bovenstaand hoofd somt de heer Schalkwijk in No. 339 van dit tijdschrift de voordeelen op van kapitaalsvermindering bij naamloze vennootschappen met groote verliessaldo's.

Het zij mij vergund ook op de nadeelen te wijzen.

Volgens den geachten schrijver is het beter de nader te behalen winst uit te keeren, dan deze te doen strekken tot opverdiening van het tekort. Dat het laatste niet strekt tot verbetering der oeconomische toestanden, zou geen betoog behoeven.

Ziehier een ingewikkeld oeconomisch vraagstuk, welks oplossing wel degelijk betoog behoeft en waarbij m.i. vrijwel vaststaat, dat het uit een oeconomisch oogpunt beter is te trachten het verlies te herwinnen, (door opsparring van de verdienste) dan het verlies te beschouwen als kapitaalsvernietiging en zich tevreden te stellen met de opbrengst van het overgeblevene.

Herhaaldelijk wordt er door den schrijver op gewezen, dat kapitaalsvermindering in het voordeel van aandeelhouders is. Vergeten wordt echter, dat aandeelhouders slechts een deel van de (over) winst ontvangen. Soms is dat deel na aftrek van winstbewijzen, oprichtersaandeelen, tantièmes van Raad van Bestuur, gedelegeerden, commissarissen, directie, slechts 50 pCt. (in enkele gevallen zelfs nog minder).

Bij kapitaalsreductie ontvangen aandeelhouders alsdan slechts de helft van de overwinst op het verkleinde kapitaal, welke helft wordt uitbetaald; terwijl anders de geheele winst aan hen wordt toegekend, welke toekenning zich in de innerlijke waarde van hun aandelen terugvindt. De naamloze vennootschap zelve keert in het eerste geval de winst uit, terwijl deze winst in het tweede geval in de zaak blijft en uitbreiding (herwinning van het verloren terrein) mogelijk maakt.

In het algemeen is kapitaalsreductie dan ook voordelig voor tantième-trekkenden en nadeelig voor aandeelhouders.

Terecht merkt echter de schrijver op, dat elk geval afzonderlijk moet beschouwd worden. Een algemeene regel is dan ook niet te stellen.

Dat men echter bij kapitaalsreductie zoowel met de na- als met de voordeelen moet rekening houden, is de strekking van dit betoog.

J. VAN DUSSELDORP.

Juli 1922.

• • •

De heeren Patijn, van Notten & Co. schreven in hun beursbericht No. 135 o.m.:

„Er ligt zeker iets aantrekkelijks in de gedachte om de lei meteen flink schoon te maken. En de positie van een aandeelhouder, die jaar op jaar van gemaakte winsten niets uitgekeerd krijgt, schijnt ook verre van benijdenswaard. Toch zal menig bestuur zich op dit oogenblik nog wel dubbel bedenken, al eer het met een plan tot kapitaalsreductie voor den dag komt.

Het duldt toch geen tegenspraak, dat wij thans nog midden in de muddle zitten. Welke zorgen baart het niet om — onverschillig of er een na- dan avel een voordelig saldo zal moeten worden geconstateerd — in de tegenwoordige nog hoogst onzekere toestanden, een juiste inventarisatie te verkrijgen! Velen, die het vorig jaar na zorgvuldige taxaties en berekeningen meenden een balans te hebben getrokken, waarin met alle mogelijke ongunstige gebeurtenissen in de toekomst rekening was gehouden, moeten thans erkennen dat het ontworpen beeld toen nog te gunstig was. En inmiddels ontbreekt hun toch nog de moed om met reorganisatie-voorstellen te komen. Ze mochten straks eens blijken toch nog niet voldoende te zijn.

De rekening af te sluiten met een verliessaldo, wellicht wat krap of te ruim genomen — dat is minder. Maar op een verliescijfer alleen kan men geen kapitaalsreductie baseeren. Men moet dan de toekomstmogelijkheden van zijn bedrijf klaar voor zich zien, om daarnaar de waarde van zijn activa af te meten. Taxatie van grondstoffen min of meer onder den marktprijs, reserves voor dubieuze debiteuren zijn voor een reorganisatie op zichzelf nog te wankelende grondslagen.

In het algemeen gesproken schijnt het restauratietijdperk nog niet aangebroken.”

In No. 136 merkten zij o.a. het volgende op:

„Afboeking van alle verliezen, om het uitkeeren van winst weer mogelijk te maken, dat beteekent tevens het weer ontsluiten van een verstopte bron voor belastingheffing.

Men kan nu wel als volk doen wat de vennootschap onderneemt, als zij haar verliezen op haar aandelenkapitaal af-

schrijft en dus als feit stellen, dat de nationale rijkdom op zeker moment niet meer Fl. a bedraagt, maar Fl. a—c. Al wat men dan een jaar later meer bezit dan a—c heet dan weer winst en voor de belastingen is dan weer een schijnbaar hechte basis gereed. Maar feitelijk haalt men zoo toch langzaam slechts de vroegere kapitaalsverliezen in, een herstel, dat vlugger of langzamer gaat naar gelang de individuen en de Staat zich voor hun moodzakelijk onderhoud grootere dan wel geringere of in het geheel geen beperkingen opleggen.

Dit in het oog vattende, schijnt er voor alle betrokken partijen niets heilzamer te zijn, dan dat die onaangename verliescijfers, zoowel bij vennootschappen als bij individuele ondernemers mog maar eenige jaren op de lei blijven staan en dat men niet te haastig is met de spons. Ongetwijfeld, er kunnen gevallen zijn, waarin de aard van het bedrijf afschrijving van kapitaal binnen niet te langen tijd moodzakelijk maakt, terwijl er ook zijn — helaas niet weinige — waarin herstel van den vroegeren toestand redelijkerwijze niet meer te verwachten is. Maatschappijen, die de helft en meer van haar kapitaal hebben ingeboet, doen stellig het best, haar balansen met de werkelijkheid in overeenstemming te brengen, zoodra de tijd daarvoor inderdaad rijp te achten is. Maar waar het kapitaal vermoedelijk binnen enkele jaren weer geheel intact te maken is, late men de verliessaldi voorshands rustig in het debet prijken."

Naschrift. Met genoegen las ik bovenstaande beschouwingen van den heer J. van Dusseldorp over mijn artikel in No. 339 van dit blad; deze beschouwingen zijn grootendeels een aanvulling van hetgeen ik over dit onderwerp schreef.

Nadeelen, verbonden aan uitkeering van winst, tegenover het „inverdienen" van het door verliezen ontstaan tekort, zijn er zóór zeker, en zelfs meer dan de heer Van Dusseldorp aangeeft, o.a. zal er belasting moeten worden betaald over de winst, wanneer deze wordt uitgekeerd terwijl de winst zoolang zij wordt aangehouden, belastingvrij is.

Vooropgezet mijn stelling, dat *elk geval op zichzelf dient te worden beschouwd*, m.a.w. moet worden overwogen, of de factoren, die kapitaalsafschrijving een nuttig effect geven, aanwezig zijn, meen ik dat het oeconomisch juist is, zoo mogelijk aan aandeelhouders rente van het in de Naamlooze Vennootschap belegde kapitaal te verzekeren, rente waarover zij zelf kunnen beschikken, anders schrikt men het particulier kapitaal, dat voor de exploitatie van de verschillende industrieën en culturen noodig is, af, want degene, die bij de oprichting aandeel neemt, verwacht principieel een rendement van zijn kapitaal, en richt daarnaar zijn uitgaven in. Dat het „uit een oeconomisch oogpunt beter is te trachten het verlies te herwinnen, dan het verlies te beschouwen als kapitaalsvernietiging, en zich tevreden te stellen met de opbrengst van het overgeblevene" ben ik met den heer van Dusseldorp alleen dan eens, wanneer het overgeblevene niet toereikend is, om de zaken met succes te drijven, wat ik dan ook reeds in mijn vorig betoog vermeldde. Wat ZEd. bedoelt met het bezwaar „dat bij kapitaalsvermindering de aandeelhouders slechts stel 50 of 60 pCt. van die winst ontvangen, is mij niet geheel duidelijk. Ten eerste ontvangen aandeelhouders toch steeds een eerste rente over het kapitaal, en daarna 50 of 60 pCt. van de overwinst, (van de resteerende 50 of 40 pCt. is ook weer een deel eigendom van de aandeelhouders in den vorm van reserve enz.).

Wanneer de winst in mindering van het debet der winst- en verliesrekening komt, en dus niet wordt uitgekeerd, dan wordt weliswaar zooals de heer v. D. zegt „de geheele winst aan de aandeelhouders toegekend, welke toekenning zich in de innerlijke waarde van hun aandeelen terugvindt", maar daarmee is de aandeelhouder geenszins gediend, en om die winst te realiseeren, (wanneer hij daarmee zijn bakker en slager wil (moet) betalen), zal hij zijn aandeel moeten verkoopen, en hij zal bevinden, dat in 90 van de 100 gevallen het „terugvinden van de winst" geheel nominaal is, om niet van veel erger te spreken.

Dat kapitaalsreductie voordeelig is, (kan zijn) voor tantième-trekkenden is juist, maar dit is in vele gevallen volstrekt niet onbillijk, en wáár het tot onbillijkheid zou leiden, is daaraan best een mouw te passen, doch dat het nadeelig zou zijn voor aandeelhouders, is een uitspraak, die ik meen dat evenmin juist is, als die, dat het aanbeveling zou verdienen de kapitaalsvermindering in alle gevallen toe te passen. De strekking van het betoog van den heer van D. is, zooals ZEd. zegt, „dat men bij kapitaalsreductie zoowel met de na-, als met de voordeelen rekening moet houden", en daarmee was en ben ik het meer dan volkomen eens, en zou het ook niet anders willen. Slechts wanneer tusschen de voordeelen en nadeelen een „batig saldo" overblijft, dan is de kapitaalsvermindering geboden, en daarom juist merkte ik op, dat *elk geval afzonderlijk moet worden beschouwd*.

Trouwens aan elke handeling in het bedrijfsleven moet deze vergelijking voorafgaan, en moet de balans van het vóór en tegen worden opgemaakt.

Een opmerking zij mij nog vergund naar aanleiding van hetgeen de heeren Patijn van Notten & Co., in hun beursberichten No. 135 en 136 in verband met hetgeen ik opperde, schreven. Ook ik zou kapitaalsvermindering slechts dan willen doorvoeren, wanneer met vrij groote zekerheid het eind van de crisis (voor de onderhavige vennootschap) als feitelijk kan worden beschouwd, en bij de kapitaalsvermindering moeten de activa ook op een zeer safe basis worden gevalueerd. Zoolang men „midden in de muddle zit" is het natuurlijk niet aan te bevelen, alleen al omreden men de nieuwe balanswaarden niet kent. Het heeft ook geen zin, die zaken, welke geen levensvatbaarheid hebben, kunstmatig te „reorganiseeren", men doet goed, die hoe eer hoe beter te liquideeren; het kapitaal, dan daarvan bij liquidatie nog terecht komt, kan beter besteed worden. Wat in beursbericht No. 136 omtrent de belastingen wordt opgemerkt, behoort zeer zeker tot de nadeelen der eventuele kapitaalsvermindering, doch m.i. een nadeel, dat bij de voordeelen ten achter staat. Ook „waar het kapitaal *vermoedelijk* binnen enkele jaren weer geheel intact te maken is, late men de verliessaldi voorshands rustig in het debet". Ook daarmee ben ik het volkomen eens, en ik kom weder tot de praemisse, „elk geval moet nauwkeurig op zichzelf beschouwd worden, en met koopmansbeleid behandeld worden."

Ik dank zoowel den heer van Dusseldorp, als de heeren Patijn van Notten & Co. zeer voor hun opmerkingen, en gaarne constateer ik, „ils ont prêché le converti."

J. P. SCHALKWIJK.

CENTRAAL VERSLAG DER ARBEIDSINSPECTIE OVER 1920.

Ruim anderhalf jaar na het einde van het verslagjaar is het Centraal Verslag der Arbeidsinspectie in het Koninkrijk der Nederlanden over 1920 (uitgegeven door het Departement van Arbeid) verschenen. Blijkens het voorbericht van den Directeur-Generaal van den Arbeid moet deze late verschijning van dit boekwerk in hoofdzaak toegeschreven worden aan het feit, dat de Arbeidsinspectie door de invoering van de Arbeidswet 1919 overkropt was met urgent werk.

Het eerste wat van dit verslag opvalt is de geringere omvang. Vergeleken met het vorige jaarverslag is dit deel tot bijna de helft teruggebracht. Het aantal pagina's bedraagt ca. 200 minder. Ten opzichte van de allerwegen als urgent gevoelde en geëischte bezuiniging, moet deze besparing op papier en drukkosten zeker toegejuicht worden, doch bovendien waardeeren we dezen meer compacten vorm van den inhoud in verband met hetgeen we omtrent de lijvigheid en uitgebreidheid van deze verslagen reeds eerder hebben naar voren gebracht. Immers hoe dikker dit boekwerk is, des te minder zullen diegenen waarvoor het eigenlijk bestemd is, de industrieelen en be-

drijfsleiders geneigd zijn van den inhoud kennis te nemen. Integendeel zulk een lijvig boekdeel schrikt den practicus af. Men heeft geen tijd om het voldoende door te werken. En in den omvang waarin het verslag dan ook ditmaal verschenen is, begint het al aardig te lijken op het handige boekje, dat men in zijn zak steekt, om het in verloren oogenblikken te lezen. Alleen zou het formaat nog wat kleiner gekozen moeten worden.

Deze meer geschikte omvang is in hoofdzaak bereikt door het statistisch gedeelte van het verslag ten deele in te krimpen en deels in compacter vorm op te zetten. Intusschen blijkt dat het geheel hierdoor niet heeft geleden.

Het Centraal Verslag over 1920 is ongetwijfeld door menigeen met belangstelling tegemoet gezien, omdat in het jaar 1920 de Arbeidswet 1919 in werking is getreden en juist deze wet in hoofdzaak door den erin vervatten 8-urigen werkdag, voor onze nationale bedrijven van zooveel belang geweest is. Uitdrukkelijk vermeldt het verslag, dat de inwerkingtreding van deze nieuwe wet gedurende het verdere gedeelte van het jaar de Arbeidsinspectie dermate met werk overstelpt heeft, dat het slechts ten koste van de uiterste inspanning en veel overwerk gelukt is, ernstige stagnatie in de urgente zaken te voorkomen. Een tweede belangrijke gebeurtenis in het verslagjaar was dat de Hooge Raad van Arbeid, ingesteld bij K. B. van 4 October 1919, zijne werkzaamheden aanving. Een deel van zijn taak vindt deze Raad in het adviseeren over ontwerpen van wetten en besluiten, waarvan de voorbereiding en de uitvoering aan de Arbeidsinspectie zijn opgedragen. In 1920 werden als zoodanig in den Raad behandeld alle algemeene maatregelen van bestuur ter uitvoering der Arbeidswet 1919, die op 24 October 1920 in werking traden en een ontwerp tot wijziging der Steenhouwerswet. In den Raad zelf en in de sub-commissies hebben enkele ambtenaren der Arbeidsinspectie zitting.

In Hoofdstuk II, samenstelling van het personeel der Arbeidsinspectie, is een belangrijke plaats ingeruimd om hulde te brengen aan den heer Ir. H. A. van IJsselsteyn, wien met ingang van 1 Mei 1920, door H. M. de Koningin eervol ontslag verleend werd als Directeur-Generaal van den Arbeid, onder dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten door hem in die functie aan den Lande bewezen. Weliswaar was de heer Van IJsselstein reeds in 1918 bij zijne benoeming tot Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel ontheven van de waarneming van deze betrekking en werd deze functie sindsdien waargenomen door den tegenwoordigen titularis den heer C. J. Ph. Zaalberg.

In 1920 werd het inspecteerend personeel uitgebreid met 23 ambtenaren, het administratieve personeel met 9 ambtenaren en het bedienend personeel met 1 bode.

Het totaal aantal bezoeken dat door de ambtenaren der Arbeidsinspectie in 1920 werd afgelegd bedroeg 61.613 tegen 45.395 in 1919. De medewerking, die bij de naleving der Arbeids- en Veiligheidswetgeving van de zijde der gemeentepolitie werd ondervonden is nog steeds niet op het gewenschte peil gekomen. Oudergewoonte moet weer het eerst geklaagd worden over het bijna absolute gebrek aan medewerking der gemeentepolitie in Limburg en Noord-Brabant. Slechts in enkele gemeenten kon verbetering waargenomen worden. In totaal waren er in ons land nog 458 gemeenten, die in geen enkel kwartaal bericht inzonden.

Door de gemeente-politie, Rijksveldwacht en Kon. Maréchaussée werden in 1920 tezamen opgemaakt 2516 processen-verbaal.

De medewerking welke de Arbeidsinspectie van andere zijde ondervond, was in dit jaar buitengewoon groot. Er kwamen niet minder dan 1360 klachten in, tegen 811 in 1919. Deze buitengewone toename houdt onmiskenbaar verband met de invoering van de Ar-

beidswet 1919. Het overgrootste deel der klachten kwam na dien datum in, en slechts weinig minder dan de helft had betrekking op overtredingen ten aanzien van den wettelijken arbeidsduur. Opvallend is de toename der medewerking van de vakverenigingen. Bijna 40 pCt. der klachten kwam van deze zijde, tegen ruim 20 pCt. in het vorige verslagjaar. Rechtstreeks van de werknemers kwamen 265 klachten, d.i. 19 pCt.

Het aantal anoniem ingediende klachten was wederom groot, bijna 17 pCt. Ofschoon ze steeds worden onderzocht, levert dit soort klachten dikwijls geen resultaat op en veroorzaakt de Arbeidsinspectie veel vergeefsche moeite. Vooral is dit het geval, wanneer een anonieme klacht nog onvolledig is. Zoo bezorgde een anoniemus het hoofd van het 8e district (Deventer) heel wat overbodigen last. Aanvankelijk klaagde hij bij de Gezondheidscommissie over gebrek aan licht en lucht in een sigarenfabriek. Die Commissie zond de klacht door aan het districtshoofd, die haar bij onderzoek ongegrond vond. Nu wendde de klager zich rechtstreeks tot de Arbeidsinspectie, thans met bezwaren over onvoldoend gebruik der ventilatiemiddelen en over stofverspreiding bij het zeven der tabak. Beide euvels bleken thans inderdaad te bestaan. Het eerste was evenwel geheel aan de arbeiders zelve te wijten, met wie het gebruik der ventilatiemiddelen herhaaldelijk besproken werd. Het tweede bezwaar werd opgeheven door het inrichten van een stofvrije zeef. Niettemin bleven de klachten van den anoniemus aanhouden, ten slotte zelfs met tusschenpoozen van 2 dagen, ofschoon bij herhaalde controle geen enkele tekortkoming kon worden geconstateerd.

Ruim 32 pCt. der klachten bleek niet of slechts ten deele gegrond. Dit toont hoe vaak men er maar op los klaagt, zonder eenige zekerheid te bezitten omtrent de juistheid der feiten, waarop men de aandacht vestigt. Als voorbeeld hiervan is vermeldenswaard een mondelinge klacht over zeer ernstigen hinder van dampen en stank in een nieuw gebouwde teerdistilleerderij. Bij een bezoek, eenigen tijd daarna aan deze fabriek gebracht, bleek, dat de machines aldaar nog niet eens waren opgesteld en zelfs de bouw der fabriek nog niet geheel af was. Niet zelden werd ook geklaagd over toestanden, waarvan de arbeiders zelf de schuldigen blijken te zijn. Het volgende voorbeeld is hiervan een bewijs. Een klacht over een zinkwitfabriek vermeldde, dat de arbeiders daar 12 uur per dag in „vergiftokalen” moesten werken, zoodat zelfs het vleesch op hun boterhammen groen werd en niet meer te gebruiken was. Bekend was dat deze fabriek den arbeiders zeer goed ingerichte schaftlokalen, bad- en waschgelegenheden en kleerenbergplaatsen ter beschikking stelde. Bij onderzoek bleek dat met de „vergiftokalen” de z.g.n. meelrokken en magazijnen, waar het zinkwit wordt verpakt, bedoeld werden. De daar werkende personen bleven gedurende de schafttijden in hun werklokaal en gaven als reden op dat elk oogenblik hun tegenwoordigheid kon worden vereischt, als er iets bijzonders in de meelrokken gebeurde. Het bleek echter dat de directie reeds vroeger bepaald had, dat deze arbeiders in twee ploegen moesten schaften, zoodat er dan toch steeds toezicht was en ieder naar het schaftlokaal kon gaan. De arbeiders deden dit gemakshalve niet en brachten de schafttijden liever in een klein hokje door en wuschen zich daar in een emmer.

De afdeling van dit hoofdstuk: werkzaamheden in verband met de bepalingen der hinderwet bevat de mededeeling dat in 1920 werden uitgebreid 2632 inrichtingen en opgericht 2440. Voor een groot deel stonden de wijzigingen in de bedrijven in verband met electrificatie, waaruit dus de conclusie getrokken mag worden, dat de electriciteit tengevolge der meer en meer uitgebreide distributie-districten een steeds voornamer plaats in ons bedrijfsleven gaat innemen. Uit technisch economisch oogpunt moet dit toegejuicht worden, aangezien door electrificatie, ook voor

hen die slechts een klein vermogen in hunne fabriek of werkplaats nodig hebben, geprofiteerd kan worden van de zeer voordeelige wijze, waarop de groote stroomleverende centrales de electriciteit met behulp van machines met zeer groote capaciteit produceeren, terwijl voorheen dit voordeel alleen beperkt bleef tot de bedrijven van een zoodanigen omvang, dat zij zelf machines van groot vermogen konden bezigen. Bovendien valt er een streven te constateeren naar toenemende mechanisatie der bewerkingen, d.i. het vervangen van handenarbeid door machines. Voor een groot deel wordt dit streven natuurlijk aangewakkerd door de exorbitant hooge loonen, die hier te lande betaald worden. Terwijl tot voor enkele jaren het vervangen van handenarbeid door dure machines meestal de rente en afschrijving van het voor deze werktuigen benodigde kapitaal niet opleverde, is dit thans veel spoediger het geval, omdat een besparing van enkele arbeiders een sterke vermindering geeft van het per jaar aan loon betaalde bedrag. Dit hoofdstuk bevat tevens een gedetailleerde opgave van de bedrijven, welke in de verschillende districten der Arbeidsinspectie werden opgericht en uitgebreid.

Hoofdstuk IV geeft artikelsgewijze behandeld een opsomming van de Naleving der Arbeidswet. Hierin wordt melding gemaakt van een groot aantal overtredingen in hoofdzaak in zake arbeid door jeugdige en beschermde personen verricht. Voor het grootste deel stonden deze in verband met de oude Arbeidswet 1911.

Ten opzichte van de op 24 October 1920 in werking getreden Arbeidswet 1919 vermeldt dit verslag de typische conclusie, die door velen met belangstelling gelezen zal worden: dat uit financieel oogpunt de 8-urige werkdag voor enkele bedrijven bijzonder bezwaard is, zonder dat de werkman van den verkorten arbeidsduur veel voordeel geniet. Dit komt, aldus het verslag, o.a. voor in het bedrijf dat groote grondwerken uitvoert, terreinen opspuit, baggerwerken uitvoert, of wel uitgebreide herstellingen aan zeewerken verricht.

De arbeiders verkeerden daarbij ver van huis en leven in keten of woonschepen, somtijds uren verwijderd van het naaste dorp. De 16 uren, die zij niet werken, kunnen zij op den dijk wandelen of op het dek van den baggermolen zitten, terwijl het kapitaal, dat de werktuigen vertegenwoordigen, zooals van baggermolens, elevatoren, sleepbooten en persbuisen, renteloos ligt. Bij het werken aan zeeveringen komt bovendien het tijdverlies door slecht weer en de onvermijdelijke onderbreking van het werk door hoog en laag water. Door het verleenen van overwerkvergunningen is hieraan echter tegemoet gekomen. Daarbij is in den regel als voorwaarde opgelegd, dat de arbeiders eens per drie weken naar hun woonplaats moesten gaan.

Het is wel typisch, dat deze conclusie speciaal ten opzichte van de renteloosheid van het in de onderneming gestoken kapitaal alleen voor dit eene geval wordt vermeld, terwijl dit hoofdbezwaar van den 8-urigen werkdag zooals deze in de Arbeidswet 1919 is vastgelegd toch voor alle bedrijven geldt. Er is geen enkel argument aan te voeren, waarop de vastlegging van een bepaalden tijd van den dag gedurende welken gewerkt mag worden, steunt. Het doel der Arbeidswet is de 8-urige werkdag en deze blijft ook gehandhaafd, al staat men allen bedrijven, van welken aard hunne fabricage ook is, toe om gedurende 24 uur te werken. Wanneer dit was geschied, zou het bezwaar van de zeer partieele benutting der machines, waarmede alle bedrijven, die alleen maar tusschen 7 v.m. en 6 n.m. mogen werken, te kampen hebben, vervallen. Deze tijd is zelfs nog te kort om met twee elkan- der opvolgende ploegen te arbeiden. Hoogstens kan men een gedeeltelijke overlapping der ploegen, zoo, dat zij gedurende een aantal uren tegelijk werken, toepassen, doch in deze uren, gedurende welke beide ploegen dan aanwezig zijn, loopen de arbeiders elkander in den

weg, terwijl er werktuigen te weinig zijn, om allen arbeid te laten verrichten.

Overigens hebben de mededeelingen ten opzichte der Arbeidswet 1919 in dit hoofdstuk vervat in hoofdzaak historische waarde, vooral nu men thans over een veel langere ondervinding op dit gebied beschikt.

Voor den technicus is hoofdstuk V van het Verslag inhoudende: Naleving der Veiligheidswet, ongevallen, van het meeste belang. Uitvoerig zijn hierin de talrijke ongevallen behandeld, welke de Arbeidsinspectie in 1920 heeft waargenomen en bestudeerd, alsook de adviezen welke ter vermindering van de kans op ongevallen zijn gegeven. Bovendien is een belangrijk deel van dit hoofdstuk gewijd aan ongevallen door den elektrischen stroom, hoog- en laagspanning, veroorzaakt. Talrijke zeer duidelijke afbeeldingen betrekking op de Steenhouwerswet, belangrijke rechterlijke beslissingen, huisindustrie, geneeskundige onderzoekingen, schade veroorzaakt door fabrieken aan de omgeving en arbeidstoestanden in de visscherij, veenderij, het eikenschillen en van watermolenaars.

Schiedam.

G. DE CLERCO.

WERKLOOSHEIDSVZERZEKERING.

In het nummer van 21 Juni 1922 van dit tijdschrift maakt Mr. Fockema eenige opmerkingen naar aanleiding van hetgeen ik in het nummer van 24 Mei 1922 schreef.

De strekking van mijn betoog was in hoofdzaak erop te wijzen, dat Mr. Fockema de werkloozenzorg als een soort bedeeling wil beschouwen en niet weten wil van een met overheidssteun aangemoedigde verzekering, terwijl er ten onrechte door genoemden schrijver werd gesproken van geldverspilling en demoralisatie. Op deze laatste punten komt Mr. F. niet meer terug, zoodat ik meen aannemelijk te hebben gemaakt, dat er noch van het een noch van het ander sprake kan zijn. De door mij opgegeven vrij lage kosten (voor het Rijk in 1921 pl.m. vijf millioen gulden) zullen dan ook voor Mr. F. wel een openbaring zijn geweest.

Over de verzekering als zoodanig moge hier nog een en ander volgen.

De verzekering werd aanvankelijk door arbeiders- (meest vak-) vereenigingen zonder overheidssteun ter hand genomen. Niet echter *alleen* als hulpmiddel in den loonstrijd, doch vooral om de ontzaglijke ellende, die werkloosheid veroorzaakt, tegen te gaan. De vakvereenigingen namen hiermede een gewichtig maatschappelijk werk op zich, dat de taak der Overheid belangrijk verlichtte. Deze zag in die verzekering een groot volks- en staatsbelang en deed dus haar best de verzekering door subsidies aan te moedigen. We hebben hier dus te doen met een historisch gegroeide zaak en men moet vooral niet onderschatten de betekenis die de werkloozenkassen, vooral in de periode 1914 tot 1922, voor het sociaal welzijn van ons land hebben gehad.

Maar een geheel andere kwestie is het, als we gaan denken aan een definitieve regeling der werkloosheidsverzekering. In de Economist van 1920 schreef ik, dat een definitieve regeling m.i. praematuur was en dat zij bovendien op andere leest zou moeten worden geschoeid. Op dit standpunt sta ik thans nog.

Voor den arbeid door de werkloozenkassen verricht koester ik grooten eerbied en ik meen, dat wij die kassen moeten houden, totdat de tijden rijp zijn voor een wettelijke regeling en men beter in staat zal zijn te beoordeelen of en in welke mate reorganisatie noodig is.

Wat doet nu Mr. Fockema? In ellenlange betoogen geeft hij af op de werkloosheidspolitiek der Regeering. Of hij daarbij het oog heeft op de verzekering tegen werkloosheid dan wel op de daarnaast staande en van het Departement van Binnenlandsche Zaken uitgaande steunregelingen is niet altijd duidelijk, omdat hij beide niet voldoende uit elkaar houdt. Duide-

lijk is evenmin of hij beide of een van beide wil afschaffen of wijzigen. Hij wijst wel op de adressen van den Raad van Commissarissen der Ned. Heide-maatschappij en de Groninger Maatschappij van Landbouw. Deze willen werklozenkassen van werkgevers en werknemers gezamenlijk uitgaande, met uitsluiting van werklozenkassen van organisaties van arbeiders met verder liggend doel. Hun bedoeling is waarschijnlijk, dat voor die kassen Overheidssteun zal worden gegeven, anders was het uiten van hun wensch niet noodig. Bijna nooit hebben werkgevers en werknemers een poging gedaan om zulk een kas op te richten. Een enkele fabriekskas heeft wel bestaan, doch dergelijke kassen bezitten niet de minste levensvatbaarheid. Zij komen niet tot bloei en het zou verkeerd zijn haar kunstmatig leven in te blazen. Voor mij missen die adressen, als buiten de praktijk staande, praktische betekenis.

Mr. F. noemt allerlei gesprekken met ongenoemde personen gevoerd. Aan deze gesprekken hecht ik weinig waarde, gezien de bron waaruit zij voortspruiten. Dat de zegslieden van Mr. F. tot het uitspreken van een oordeel bevoegd waren, blijkt immers niet. Een ieder, die in de praktijk der werkloosheidsverzekering zit, kan gemakkelijk de aangehaalde voorbeelden met ettelijke vermeerderen. De verleiding om misbruik te maken is bij de menschen zoo groot! Om die betrekkelijk onbelangrijke onderdeelen gaat het dan ook niet. Mr. F. bleef in gebreke aan te toonen, dat en waarom de gevolge politiek in hare groote lijnen onjuist was en hoe zij z.i. had moeten zijn. Ook hier staan de beste stuurlieden aan wal. Dat de werkloosheidsverzekering zooveel kost, dat zij zoo demoraliseerend werkt, het zijn prachtige verkiezingsleuzen. Maar men moet zijn beweringen met feiten weten te staven. En men moet de overheid helpen excessen op te sporen en tegen te gaan. Aan de medewerking van pers en publiek ontbreekt in dat opzicht nog zooveel. Dat laatste weet Mr. F. bij ervaring.

De arbeid van Mr. F. is afbrekend. Letterlijk niets komt er voor in de plaats! Zelfs wordt ons onthouden een — toch interessante — uiteenzetting omtrent de organisatie der werklozenkassen, zooals mr. F. zich als ideaal denkt.

Hoe tendentius Mr. F. schrijft blijkt ook hieruit, dat hij zegt zich het best op de hoogte te hebben gesteld met wat de moderne organisaties willen en daarom van andere zweeg. Dus doende, zonder reserve te maken, laadt men toch den schijn van partijdigheid op zich.

Het is jammer, dat Mr. Fockema niet meer waardeering heeft voor den arbeid door de vakverenigingen voor hare werklozenkassen verricht. Aan de administratie der werklozenkassen worden waarlijk niet geringe eischen gesteld. En talloze hoofd- en afdelingsbestuurders moeten daarvoor vaak belangeloos in hun weinigen vrijen tijd werkzaam zijn. Een grootsche arbeid wordt hier in alle stilte verricht. Mr. F. ziet van de vakvereniging alleen de „bureaucratie”, die door haar politiek een maatschappelijke ineenstorting veroorzaakt. Alsof trouwens het werkloosheidsvraagstuk niet een groot maatschappelijk vraagstuk ware, waarvan het loonprobleem slechts een onderdeel is.

Mr. Fockema wijst op Rotterdamsche bouwvakarbeiders, die f 3000 per jaar verdienen en zelf het risico hunner werkloosheid zouden kunnen dragen. Ik weet niet of deze bouwvakarbeiders georganiseerd waren, doch wil erop wijzen, dat de groote organisaties der bouwvakarbeiders alle categorieën van bouwvakarbeiders in zich vereenigen. Voor een zeer groot deel zijn dat grondwerkers en opperlieden, die een hoog werkloosheidsrisico hebben. De geschoolde arbeiders, die weinig of niet werkloos zijn, (tot welke categorie de bovenbedoelde arbeiders wel zullen behooren) dragen mede het risico van de ongeschoolden. En zij zouden dit niet in voldoende mate kunnen, wanneer niet de Overheid op de ook door hen betaalde premien subsidie gaf. Hierin ligt toch niets irrationeels.

Wat Zwitserland betreft, handhaaf ik mijne bewering, dat men daar van Overheidswege de werklozenkassen heeft gesteund uit het in 1917 ingestelde werkloosheidsfonds.

In de N. R. Ct. van 21 Februari 1922 (avondblad D) schreef Mr. F.: „Men heeft (scil. in Zwitserland) naar leniging der nooden gezocht uitsluitend door steun en niet door verzekering, door assistance, niet door assurance.” Een ieder leest hieruit, dat men in Zwitserland geen werkloosheidsverzekering met overheidssteun heeft. Thans schrijft Mr. F. gezegd te hebben, dat men in 1919 voor den bond (cursiveering van Mr. F.) zijn heil niet had gezocht door steun aan de verzekering, doch uitsluitend door anderen steun. Deze bewering is klaarblijkelijk onjuist. Maar ook al heeft hij indertijd aldus bedoeld, dan is het nog niet juist.

In 1917 werd bepaald dat uit het werkloosheidsfonds subsidies kunnen worden gegeven:

- ten bate van kantons, gemeenten en instellingen van algemeen nut, die werklozen tegemoetkoming geven;
- om den nood te verzachten ook als hij niet door werkloosheid is ontstaan.

Nu zegt Mr. F. dat het mogelijk is, dat op grond van a. steun aan kassen is verleend, maar dat het geld niet in het bijzonder voor dat doel beschikbaar werd gesteld. Mij dunkt, dat het tegendeel het geval is. De werklozenkassen vallen met name onder instellingen van algemeen nut.

De bewering van Mr. F. dat het element: „behoefte”, dat in b. ligt opgesloten ook voor a. geldt, is ook klaarblijkelijk onjuist. Dit blijkt trouwens ook uit een Boodschap aan den Zwitserschen Bondsraad van 2 Juni 1922, waarvan ik een overzicht gaf in het Tijdschrift van den Ned. Werkloosheidsraad van Juli 1922.

De opvatting die Mr. F. heeft ten aanzien van het Deutsche wetsontwerp kan ik niet deelen. Vergelijking met art. 376 B. W. is hier m.i. misplaatst. Wat de Oostenrijksche wet betreft, het geciteerde artikel 31 is facultatief.

Merkwaardig is de conclusie van Mr. F., dat het wenschelijk is, dat men aan het Departement van Arbeid zijn oor ook eens (gelijk Mr. F. deed!) in ruimen kring te luisteren legt. Ik twijfel niet of men heeft dat aan dat Departement steeds gedaan en daarbij getuigd van ruimer opvattingen en ruimer blik.

De heer Fockema heeft ten slotte eenige opmerkingen gemaakt over den toon van mijn artikel. Ik ben mij niet anders bewust dan zoo objectief en zakelijk mogelijk geschreven te hebben. Persoonlijke twisten te zoeken is verre van mij. Integendeel koester ik alle waardeering voor de goedbedoelde pogingen van den heer Fockema om over deze moeilijke materie zijn licht te laten schijnen.

H. J. MORREN.

Juli 1922.

N a s c h r i f t: Van de mij geboden gelegenheid tot het plaatsen van een onderschrift maak ik gaarne gebruik.

„Niet weten wil van een met overheidssteun aange-moedigde verzekering.”

Dit zegt schrijver, terwijl ik op bladz. 79 en v. van mijne brochure over werkloosheid aangaf, welke regelen bij dien steun moesten gelden.

„Geldverspilling en demoralisatie.”

Mr. M. had in zijn vorig artikel niet aangetoond, waarom hiervan niet kon worden gesproken. Ten aanzien van de bestaande misbruiken raadplege men de brochure.

„De lage kosten (vijf millioen) zullen dan ook voor Mr. F. wel een openbaring zijn.”

De wijze, waarop hier wordt gesproken over dit bedrag van voor een deel onnoodige uitgaven, is in dien zin een openbaring, dat daaruit blijkt, hoe weinig

de financieele nood van ons vaderland in het Dep. v. Arbeid spreekt.

Eerbied van schrijver voor den arbeid van onbezoldigde bestuursleden der W.l.-kassen.

Zijn daarbij teniet gedaan de door schrijver zelf in de „Economist” geopperde bezwaren?

Meent Mr. M. dat bestuursleden van zelfstandige kassen — als in Denemarken — daarvoor geen arbeid zullen verrichten?

„Voor mij (Mr. M.) missen die adviezen (Gron. Maatsch. v. Landb. en R. v. C. der Ned. Heide Maatsch.) als (buiten de practijk staande, praktische beteekenis.”

Zoo schrijft de Referendaris bij den Dienst der Werkl. Verz. en Arb. Bemidd. o.a.: ten aanzien van het adres der Gr. M. v. L., hetwelk samenhangt met de uitnemende rapporten van Burgemeesters, Landbouwers e.a. over de werking *in de practijk* van de Overheidsmaatregelen op het besproken terrein.

Dit alles heeft voor den Referendaris geen beteekenis. Zeide ik te veel, toen ik beweerde, dat men aan „Arbeid”, werkt achter gesloten blinden?

„De arbeid van Mr. F. is afbrekend. Letterlijk niets komt er voor in de plaats.”

De brochure diene tot antwoord. In het bijzonder zij de aandacht gevestigd op de zeer concrete voorstellen tot verbetering (bladz. 77—86). Zij schijnen aan Mr. M. te zijn ontgaan.

„Hoe tendentieus Mr. F. schrijft” enz.

Men leze ter beoordeeling van deze grief bladz. 35 e.v. der brochure.

„Thans schrijft Mr. F., dat men in 1919 voor den Bond (in Zwitserland) zijn heil niet had gezocht door steun aan de verzekering, doch uitsluitend door anderen steun. Deze bewering is klaarblijkelijk onjuist.”

In de „N. R. Ct.” en in de Broch. (blz. 51) wordt de inhoud besproken van het met name genoemde Bondsraadsbesluit van 29 Oct. 1919. Bij deze codificatie van voorafgaande regelingen was geenerlei sprake van steun aan de verzekeren. Deze steun werd — zooals later bleek — wel genoten uit het Crisisfonds van 1917, doch op beperkter schaal dan ten onzent (over 1921 francs 1.818.846).

Mr. M. zegt ten slotte iets over het Bondsraadsbesluit, waarbij dit crisisfonds werd gesticht, over het Deutsche ontwerp en over de Oostenrijksche wet. Daaromtrent zij verwezen naar hetgeen hij hierover schreef in de E. St. B., bl. 462 van dezen jaargang en naar mijn rectificatie, bl. 547.

De mededeelingen van Mr. M. over den inhoud van voormelde stukken waren onjuist. Hieromtrent een voorbeeld. Er was sprake van andere landen, waar rekening werd gehouden met den factor „behoefte” of „gezinsinkomsten”. Nu schreef Mr. M., bl. 462 over het Deutsche ontwerp: „Men geeft den verzekerde een bijslag voor zijne familieleden *zonder dat met de inkomsten van deze laatste rekening wordt gehouden.*”

Art. 15 van dit ontwerp zegt echter uitdrukkelijk, dat slechts toeslag voor familieleden wordt verleend, zoo dezen hebben een „Unterhaltungsanspruch” en zulk een aanspraak is uitgesloten, wanneer het familielid over voldoende inkomsten beschikt. Het bleek dus, dat *met de inkomsten van deze laatste wel rekening werd gehouden.* Juist het tegendeel van hetgeen Mr. M. rapporteerde.

R. A. FOCKEMA.

Baarn, 17 Juli 1922.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De Chancellor of the Exchequer en de Governor van de Bank of England over het schadevergoedingsvraagstuk; handelsbeweging over het afgelopen kwartaal; de protectionisten en de handel tusschen de deelen van het Britsche

rijk; de handschoenenkwestie; het wetsontwerp op de vakverenigingen; de goudverschepingen naar de Vereenigde Staten.

Onze Londensche Correspondent schrijft ons d.d. 22 Juli 1922:

After the hot fit, the cold one: the interest in the Reparations Issue has died down considerably this week, though the Chancellor of the Exchequer had a good deal to say on the matter at the dinner to the Bankers in this City this week. He had of course to pay usual tribute to the talk of „just debts” which Germany ought to meet, but wisely confined himself in the main to defending the point of view that the difficulties of Germany were in the main not due to the Versailles Treaty, but to a policy of inflation due to a policy of subsidising railways and other Governmental services; had Germany followed the hard path of deflation, as we had done, she would not be in her present position. But he admitted that the present position was one of „great anxiety and uncertainty”, and if, as now unfortunately seems likely, the present opportunity of arriving at a reasonable settlement is again allowed to slide, the fault will not be that of the British Government. The Chancellor spoke of „some comprehensive plan” to be arrived at in concert with the Allies, since „it is no good dealing with this matter any longer by artificial plans of a purely temporary character.” Well, we shall see what we shall see. The Governor of the Bank of England, speaking on the same occasion, urged the necessity of arriving at some agreement on war debts all-round. He wondered whether it would not be possible to hasten the return of prosperity by concerted action.

The Chancellor also referred to the Government's plans in other respects. He defended the action taken over attempts to evade supertax by the creation of one-man companies, and invited the co-operation of the City in improving the legislation passed recently. On the general trade position, he was moderately hopeful: he thought the tide had turned.

As a matter of fact, when one looks at the trade returns for the last quarter as a whole, it will be seen that the position is certainly much better than it was, though there is no doubt that the June results were below expectations. In this week's Board of Trade Journal, the usual article appears, comparing the trade returns for the quarter with those of previous years, on the basis of 1913 prices. The result is as follows:

	Value on basis of 1913 Prices.			
	April to June			
	million £ stg.			
	1922	1921	1920	1913
Total Imports	£ 167	137	176	182
Re-Exports	„ 22	18	27	28
Exports, U.K. produce	„ 84	50	95	130

The proportion which 1922 imports bear to 1913 imports for the same quarter is thus 91,5 per cent, compared to 75,5 per cent a year ago, and 80 per cent in the first quarter of the year.

On the other hand, the exports of British produce are only 65 per cent of what they were in 1913, whilst in the last quarter they were 67 per cent. As regards the various classes of imports and exports the position is as follows:

	Values of Retained Imports on Basis of 1913 Prices.			
	April to June.			
	1922	1921	1920	1913
Food, Drink and Tobacco	69	68	62	69
Raw Materials and articles				
mainly unmf'd.	42	28	47	42
Articles mainly mf'd.	33	24	41	43
Exports of United Kingdom Produce.				
Food, Drink and Tobacco	4	4	4	7
Raw Materials and Articles				
mainly unmf'd.	15	4	8	17
Articles mainly mf'd.	63	42	82	103

It will be noted in the case of British exports that whilst this year the value of exports of raw materials, that is, primarily coal, have reached almost pre-war levels, the exports of manufactured articles is still very much behind the figures for pre-war years, and only 2/3 of the boom year 1920.

The Protectionists are finding the pessimistic tone as to the immediate future of Europe very useful to them. This week we have had Mr. Bonar Law explaining that it was vain to build up our hopes of trade revival on recovery in Europe, that the Continent was for the time being played out, and that though we should not shirk our part of the job of reconstruction, nevertheless, our future as a trading nation lay in stimulating inter-Imperial trade. It never occurs to this school of thinkers, that there may be some relation between the amount of trade which this country can do with the colonies and the amount which they do with the rest of the world, nor, when the benefits of colonial trade are stressed, is the inconvenient fact of the rise in colonial tariffs fairly faced. This country has of course neither the wish nor the power to interfere with the desire of the Dominions to protect their own growing industries, but the fact that they are doing so surely makes it desirable that we should not overconcentrate our efforts. How difficult things are even for important industries can be seen in the case of Indian duties on cotton goods. In spite of all the power which Lancashire can exert, the Government cannot interfere successfully with Indian public opinion, and nothing is more certain than that the greater power Indian opinion gets, the more duties will go up. The recent Tariff Commission points only too clearly in this direction.

Meanwhile, the self-respect of the cotton interests has been helped by the news that the Calico-Printers Association intends for the present, at any rate, not to follow the plan which it has been investigating, of transferring its Eastern production to India. It now appears that the fuel difficulty, as well as the absence of skilled labour, have prevented the application of the plan. So far as fabric gloves are concerned, the Committee, it is said, will not recommend any plan. This is hardly surprising, considering that it is the same committee that had already refused to regard the case of the spinners as convincing, though on the present occasion it was not sitting as a Court of Inquiry under the Act. It looks as if the spinners would have to be content with the knowledge that they have revealed some weaknesses in the construction of the present act, and with the further fact that they have seriously weakened the prestige of the administration. Lord Derby, who led the recent deputation, has now put forward the plea that when the House of Commons comes to consider the draft orders, the House shall be allowed a free vote. It is by no means certain that this would result in a victory for the spinners, for the hard and fast Tories, who believe in the act, are a very large proportion of the membership of the House, but at any rate it would save the Government from too openly revealing the internal division of opinion reigning on this subject.

The Labour Party is beginning to be seriously alarmed over the new Trade Union Bill, the main details of which I communicated some time ago. The Labour members on the select committee which went into the bill in detail, obstructed as much as they could, but very unsuccessfully, and the bill is now reported back to the House. The Premier has evidently a good deal of dislike for the bill, which is clearly framed only for the purpose of crippling the Labour Party as an effective weapon of attack: but the ill-feeling between the classes is now so great that it is by no means certain that the bill will not be passed. What the consequences would be is not

yet clear; that it will enormously strengthen the extremists is almost certain, however.

The House of Commons has this week also considered the bill disposing of the profits realised by the canteens run in connection with the various armies during the late war, and has been trying to unearth scandals. Of the very large profits made by these canteens, a considerable proportion, over £ 2 millions in fact, is to be devoted to settling the losses incurred by the Army and Navy Canteen Board since May 1919, this organisation being different to that which ran the canteens during the war. The debate yesterday of course gave the opponents a good deal of opportunity for digs at the Government, but the general plea advanced by the latter, that a loss of 2½ millions owing to the fall in price was not an excessive amount, for an organisation with large stocks, spread all over the world, was not unreasonable. At the same time a Select Committee is to go into the charges brought against the administration.

The policy of withdrawing gold for shipment to America continues, and the Bank of England and the Treasury Note Account between them suffered a loss of £ 1 million again this week, the £ ½ million withdrawn from the Treasury Gold Reserve being replaced by Bank of England notes. The Chancellor was questioned on the matter in Parliament, and stated that there was no intention of completely replacing gold in the Reserve by notes, though he agreed that it was desirable to regard the two issues as linked up together. Meanwhile this week there has been a sharp rise in the rate on Treasury Bills, and there is some reason to suppose that the period of very cheap money will now come to an end. At any rate, it is hardly likely that the Banks can afford to pay less than 1 per cent on deposits without risking very heavy withdrawals, and this price will of course determine the basis of market rates.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juni 1922, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van 1921.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 1.071.374.320,—, waarvan f 772.907.192,— op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwaring van belastingdruk medebrachten — is in totaal eene som van f 1.333.676.321,— ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 37.802.137,— op, tegen f 40.833.797,— in Juni 1921 en vertoonden mitsdien een achteruitgang van f 3.031.660,—. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 2.002.054,—.

De opbrengst over de eerste zes maanden van 1922 overtrof de opbrengst over de overeenkomstige maanden van 1921 met een bedrag van f 2.028.963,—, terwijl de raming met een bedrag van f 2.241.726,— werd overschreden.

In vergelijking met Juni 1921 vertoonden bijna alle middelen een lager opbrengstcijfer. Alleen brachten de suiker-, wijn-, zout-, bier- en geslachtaccijns, de rechten van successie en de loodsgelden meer op. Voorts deed de met ingang van 1 Juni jl. ingevoerde tabaksbelasting een bedrag van f 1.097.392,— in de Schatkist vloeien, waarin een bedrag van circa 3 ton is begrepen aan bedrijfsvergunningen.

In tegenstelling met de vorige maanden van dit jaar bracht de grondbelasting deze maand f 91.905,— minder op dan in Juni 1921.

Achterstand in de aanslagregeling is oorzaak, dat de personeele belasting *f* 115.860,— minder opbracht en dat de inkomstenbelasting met een bedrag van *f* 2.038.874,— terugliep.

Uit de dividend- en tantiëmebelasting kwam slechts *f* 1.143.374,— binnen, tegen ruim 2 miljoen in Juni 1921. In dezen achteruitgang weerspiegelt zich de achteruitgang van het economisch leven.

De vermogensbelasting liep van *f* 1.463.496,— terug op *f* 738.880,—, alzoo een achteruitgang van *f* 724.616,—.

Een bepaalde reden voor de geringere hoogere opbrengst van den suikeraccijns is niet aan te wijzen. Bedroeg de opbrengst over Juni 1921 *f* 2.614.369,— deze maand is een opbrengst van *f* 2.687.205,— aan te wijzen.

De aankondiging van den maatregel van bestuur (K.B. van 15 Maart 1922, Staatsblad no. 123) tot invoering van de wet van 13 Juli 1914 (Staatsblad no. 317) heeft geleid tot groote invoeren van wijn en inslagen door het publiek, voornamelijk in Februari en Maart j.l. Dit is de oorzaak, dat thans een vermeerdering van de opbrengst van den wijnaccijns van *f* 32.945,— valt te constateeren.

Ontving de schatkist de vorige maand uit den gedistilleerdaccijns een meerdere opbrengst van *f* 181.168,—, deze maand bracht dit middel *f* 107.806,— minder op. Daarentegen blijft de bieraccijns stijgen als gevolg van de hooge prijzen van de jenever. De stijging bedroeg deze maand *f* 35.669,—.

De geslachtaccijns verminderde van *f* 901.516,— tot *f* 800.490,—, gevolg van den achteruitgang van de veeprijzen en invoer van buitenlandsch vleesch. Voor de hoogere opbrengst van den zoutaccijns (*f* 26.987,—) is geen bepaalde reden aan te wijzen.

Niettegenstaande de op 1 Maart j.l. in werking getreden nieuwe verhooging der zegelrechten bracht dit middel over de afgelopen maand *f* 537.748,— minder op dan over Juni 1921. De beursbelasting, die in de zegelrechten is begrepen, bracht slechts *f* 159.058,— op tegen *f* 284.256,— over Juni 1921.

De vermindering van de registratierechten, als gevolg van mindere uitgifte van aandelen en het geringer aantal overdrachten van vast goed, is dit keer niet zoo belangrijk als vorige maanden. De vermindering bedroeg deze maand *f* 582.418,— tegen *f* 1.126.482,— de vorige maand, terwijl April 1922 *f* 2.968.041,— minder opbracht dan de overeenkomstige maand van 1921.

De invoerrechten, die den laatsten tijd toenamen, liepen thans van *f* 3.145.272,— terug op *f* 2.980.253,—. Een bepaalde reden is hiervoor niet op te geven, evenmin als voor den teruggang van de statistiekrechten van *f* 299.847,— op *f* 207.354,—.

Wellicht als gevolg van de belangrijke verhooging der tarieven brachten de rechten van successie een bedrag van *f* 1.198.748,— meer in de schatkist. (De vorige maand bedroeg de vermeerdering *f* 2.263.045.)

Viel over Mei 1922 eene vooruitgang van de belasting op gouden en zilveren werken van ruim *f* 15.000,— te boeken, Juni 1922 leverde ruim *f* 2000,— minder op dan Juni 1921.

De loodsgelden, die geleidelijk blijven vooruitgaan, brachten deze maand *f* 41.203,— meer op.

Hoewel de totaal-opbrengst een bedrag van ruim 2 miljoen boven de raming bleef, is de opbrengst over Juni 1922 niet gunstig te noemen. Zoo valt over de geheele linie der directe belastingen eene achteruitgang te constateeren, terwijl van de overige middelen alleen enkele accijnzen en de rechten van successie eene eenigszins belangrijke verhooging aanwijken.

AANTEKENINGEN.

Suikerproductie der wereld. De firma Willett & Gray, New York, heeft hare laatste taxatie

	Taxatie 1921/22	Opbrengst 1920/21	Opbrengst 1919/20
als volgt gewijzigd:			
Bietsuiker.			
	tons	tons	tons
Duitschland	1.330.000	1.152.960	739.548
Tsjecho-Slowakye	659.907	705.919	493.781
Oostenrijk en Hongarije..	68.322	47.977	12.151
Frankrijk	275.000	305.041	154.444
België	300.000	242.589	146.918
Nederland	370.000	316.402	238.692
Rusland			
(Oekraïne en Polen) ..	325.000	278.905	218.013
Zweden	227.000	164.194	145.072
Denemarken	145.000	134.835	152.852
Italië	200.000	135.484	182.843
Spanje	135.000	170.722	81.650
Zwitserland	5.500	3.710	8.550
Bulgarije	22.000	7.837	10.974
Rumenië	25.000	5.000	—
Europa totaal ..	4.087.729	3.671.575	2.585.488
Rietsuiker.			
Noord-Amerika:			
Louisiana	289.669	150.996	108.035
Texas	2.920	6.238	—
Portorico	385.000	438.494	433.825
Sandwich-eilanden	490.000	508.392	496.183
West-Indië:			
St. Croix	5.000	4.500	12.400
Cuba	3.750.000	3.936.040	3.730.077
Britsch West-Indië:			
Trinidad	52.000	54.933	58.416
Barbados	20.000	24.817	54.279
Jamaïka	35.000	40.000	46.875
Antigua	10.500	11.320	15.540
St. Kitts	8.000	8.063	10.036
Andere eilanden	10.000	3.603	5.651
Fransch West-Indië:			
Martinique (uitvoer) ..	27.000	27.000	19.097
Guadeloupe	32.000	25.426	22.847
San Domingo	225.000	185.546	175.736
Haïti	10.000	5.625	4.125
Mexico	110.000	115.000	92.000
Centraal-Amerika:			
Guatemala	19.000	17.500	15.100
Overig Centraal Amerika.	18.000	20.000	20.000
Zuid-Amerika:			
Demerara	90.000	96.168	85.356
Suriname	10.000	12.000	7.169
Venezuela (uitvoer) ...	16.000	15.000	18.000
Ecuador	7.000	6.998	7.628
Peru	325.000	350.000	330.000
Argentinië	175.000	202.158	298.709
Brazilië	325.000	340.063	177.155
Amerika totaal ..	6.447.089	6.605.880	6.244.239
Azië:			
Britsch-Indië	2.500.000	2.448.000	3.049.157
Java	1.649.610	1.508.755	1.335.763
Formosa en Japan	425.000	342.176	283.482
Philippijnen	276.000	255.843	209.336
Azië totaal	4.850.610	4.554.774	4.877.738
Australië	298.701	182.401	162.298
Fidji-eilanden	65.000	73.000	88.000
Australië totaal.	363.701	255.401	250.298
Afrika:			
Egypte	100.000	79.706	86.712
Mauritius	200.000	259.872	235.490
Réunion	38.593	42.079	32.336
Natal	150.000	151.500	142.851
Mozambique	52.000	50.000	38.746
Afrika totaal	540.953	583.157	536.135
Europa:			
Spanje	5.000	6.886	6.048
Rietsuikerooft totaal ...	12.206.993	12.006.098	11.914.458
Bietsuikerooft:			
Europa	4.087.729	3.671.575	2.585.488
Noord-Amerika	911.190	969.419	652.957
Canada	18.931	34.600	16.500
Bietsuikerooft totaal	5.017.850	4.675.594	3.254.945
Wereldsuikerooft ..	17.224.843	16.681.692	15.169.403
Na aftrek van den oogst van Britsch-Indië wordt het totaal	14.724.843	14.233.692	12.120.246

De opbrengst wordt volgens deze laatste raming dus ongeveer 350.000 tons meer dan de taxatie van 13 April jl.

Kleinhandelsprijzen. De verhoudingscijfers van verbruikersartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende:

Artikelen	1913	1917	1918	1919	1920	1921	April 1922	Mei 1922
Boonen (bruine)	154	136	111	146	236	221	300	311
„ (witte)	166	338	221	138	331	248	310	307
Erwten (capuc.)	150	236	211	217	208	228	242	236
„ (grauwe)	125	220	191	209	248	250	225	223
„ (groene)	157	140	103	130	190	183	200	200
Gort	113	135	123	197	216	210	174	174
„ (boekweit)	104	292	312	292	367	296	229	229
„ (haver)	103	147	120	120	200	197	140	140
Kaas (Leids.)	140	221	207	253	286	279	246	186
„ (Gouds.)	124	126	177	195	221	246	228	195
Koffie	94	118	174	169	154	128	125	125
Margarine	127	122	136	148	161	141	128	128
Meel (roggebl.)	85	144	130	130	231	156	—	—
„ (tarwebl.)	124	212	224	259	353	229	171	171
„ (boekw.)	105	324	362	314	352	295	199	214
Olie (boter)	94	235	409	381	271	174	162	148
„ (patent)	135	293	351	446	446	280	265	261
„ (raap)	136	329	540	519	395	227	222	212
Rijst	116	125	122	169	328	184	144	144
Soda	83	267	417	283	417	183	150	150
Stijfsel	103	320	680	577	343	210	153	153
Stroop	100	179	193	200	207	189	161	157
Suiker (basterd)	89	116	120	147	218	158	124	122
„ (melis)	85	103	103	121	175	125	102	100
Thee	112	127	119	139	137	123	125	125
Vermicelli	121	272	266	300	338	290	224	217
Zeep (w. Brist.)	100	160	183	191	153	147	117	117
„ (zachte)	87	121	117	275	321	142	150	162
Zout	80	110	190	160	160	130	120	120
Gemiddelde verhoudingscijfers.	114	195	228	239	264	202	184	180

Bij beschouwing van deze cijfers neme men in aanmerking, dat het voorkomt, dat een artikel tijdelijk door een of meer der 6 coöperaties niet werd verkocht, wat van invloed kan zijn op den loop der verhoudingscijfers.

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

ONTVANGEN:

Volksvoeding, Weekblad voor wetenschappelijke en praktische kennis van levensmiddelen en hygiëne.
Onder redactie van: Dr. J. J. van Eck, Dir. v. d. Keuringsd. van waren te Leiden; Dr. J. D. Filippio, id. te 's-Gravenhage; Dr. F. H. van der Laan, id. te Utrecht; Prof. E. C. van Leersum, Dir. v. h. Instituut voor Volksvoeding te Amsterdam; Dr. P. A. Meenburg, Dir. v. d. Chem. afd. v. h. Centr. Laboratorium v. d. Volksgezondh., te Utrecht; Dr. A. van Raalte, Dir. v. d. Keuringsd. v. waren te Amsterdam (Hoofdredact.) en Ir. J. Straub, Adj.-Dir. v. d. Keuringsd. v. waren te Amsterdam, Secret. der Redactie. 1e Jaargang No. 1, 5 Juli 1922.

De invoering der Warenwet en de oplevende belangstelling in de studie der volksvoeding heeft tot de oprichting van dit orgaan aanleiding gegeven. Doel ervan is voorlichting van het publiek enerzijds, van fabrikanten, grocers en winkeliers anderzijds, terwijl het orgaan tevens beschikbaar gesteld zal worden voor de gedachtenwisseling tusschen de mannen van wetenschap omtrent de vele vraagstukken, die zich ten aanzien van de volksvoeding en bij het toezicht op levensmiddelen en andere waren voordoen.

The Directory of Insurance Brokers with list of Claims Assessors in the Principal Towns, 1922.

London, Cawley's Publicity Service, 11 Queen Victoriastreet, E. C. 4. Prijs 5 sh.

MAANDCIJFERS. OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN. (In Gulden).

	Juni 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeenkomstige periode 1921
Directe belastingen.			
Grondbelasting	2.548.969	8.104.500	5.836.549
Personeele belasting	1.624.835	4.986.063	5.711.004
Inkomstenbelasting	11.246.406	66.553.988	60.128.722
Dividend- en tantiëmebelasting	1.143.375	5.337.953	11.571.341
Vermogensbelasting	738.880	9.590.785	9.062.154
Accijnzen.			
Suiker	2.687.205	19.607.334	17.902.599
Wijn	416.947	1.262.185	949.456
Gedistilleerd	4.984.365	29.725.489	27.510.624
Zout	114.604	674.853	729.460
Bier	430.310	1.945.484	1.650.686
Geslacht	800.490	4.486.500	6.094.605
Tabak	1.097.392	1.097.392	—
Belast. op speelkaarten	5.056	41.422	38.648
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.385.257	8.758.780	10.288.189
Registratierechten	1.311.708	10.124.709	18.430.352
Successierechten	3.438.284	20.255.227	15.686.471
Invoerrechten	2.980.253	19.261.005	18.349.691
Gouden en zilveren werken			
Belasting	75.055	446.908	409.965
Essaailoon	64	559	49.182
Statistiekrecht	207.354	1.676.989	1.877.914
Mijnen	—	286.915	260.542
Domeinen	105.203	980.178	933.670
Staatsloterij	170.301	408.308	405.596
Jaacht en visscherij	57.450	59.345	60.794
Loodsgelden	232.377	1.369.355	1.123.739
Totaal	37.802.137	217.042.226	215.013.263

OPOENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	Juni 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeenkomstige periode 1921
Directe belastingen.			
Grondbelasting	510.535	1.624.811	1.171.544
Personeele belasting	273.774	1.013.117	1.169.272
Inkomstenbelasting	3.221.508	18.887.590	16.860.565
Vermogensbelasting	189.001	2.395.573	2.258.533
Dividend- en tantiëmebelasting	377.314	1.761.525	3.818.543
Accijnzen.			
Suiker	537.441	3.921.467	3.580.520
Wijn	83.389	252.437	189.891
Gedist. (binn.- en buitl.)	498.436	2.972.549	2.751.062
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	9.351	46.381	128.742
Totaal	5.700.749	32.875.450	31.928.672

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITEN-GEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	Juni 1922	Sedert 1 Januari 1922
Verdedigingsbelasting Ia	226.704	2.875.925
Verdedigingsbelasting Ib	1.030.203	9.716.599
Verdedigingsbelasting II	2.970.244	18.663.136
Oorlogswinstbelasting	4.227.151	31.255.660
	734.551	26.617.983

¹⁾ Hieronder begrepen f 159.058 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissionairs in effecten, enz. (Beursbelasting). ²⁾ idem f 1.135.375. ³⁾ Idem f 1.776.035.

⁴⁾ Juni 1921 f 5.380.399.

⁵⁾ De Tabaksbelasting is met 1 Juni ingevoerd, voor 1 Juli zijn banderolles aangevraagd tot een gezamenlijk bedrag voor de schatkist van f 3.821.191. Een groot deel hiervan wordt, waar onder zekerheidstelling een crediet voor hoogstens 6 maanden wordt verleend, eerst later betaald. Onder de thans verkregen opbrengst is begrepen het jaarlijks te betalen recht voor de bedrijfsvergunningen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 4	18 Juli '22	Zweeds. R.ksbk 5	10 Mrt. '22
	{ Bel. Binn. Eff. 4	18 Juli '22	Bk. v. Noorw. . .	5 1/2 18 Mei '22
	{ Vrsch. in R.C. 5	18 Juli '22	Zwits. Nat. Bk. 3 1/2	2 Mrt. '22
Bk. van Engeland	3	13 Juli '22	Belg. Nat. Bk. 5-5 1/2	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk.	5	23 Dec. '14	Bank v. Spanje 5 1/2	18 Mei '22
Bk. van Frankrijk	5	11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	7	30 Nov. '21	F. Res. Bk. N.Y. 4	21 Juni '22
Nat. Bk. v. Denem.	5	25 Apr. '21	Javasche Bank 3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. disc.	N. York Call- money
	Part. disconto	Prolon- gatte				
22 Juli '22	2 3/4	2 1/4	2	4-5/8	—	4-4 1/2 1)
17-22,, '22	2-3/4	1 3/4-2 1/2	1 7/8-2	4-5/8	—	2 1/2-5
10-15,, '22	—	1 1/2-2 1/2	1 7/8-2 1/8	4-5/8	—	2 3/4-4 1/2
3-8,, '22	2 3/4	2-3	2 1/8	4-5/8	—	5-5 1/2 2)
19-24 J1. '21	3 1/4-3 1/4	5 1/2-6	6 5/8	4-5/8	—	6-8
21-25 J1. '20	3 3/4-7/8	3-1 1/2	3 9/16-5/8	4-5/8	—	5 1/2-7
20-24 Juli '14	3 1/4-3 1/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1 1/2	2 3/4	5 1/2-7 1/2

1) Noteering van 21 Juli.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

In de stemming voor Dollars en Ponden en voor de wissels op de neutrale landen kwam deze week weinig verandering. Over het algemeen was de stemming iets flauwer; bovendien waren de omzetten zeer gering. Belgische en Fransche francs waren opnieuw gezocht. Vooral Dinsdag konden deze wissels belangrijk opkomen en ook de overige dagen bleef de stemming prijshoudend. Daarentegen waren Marken weder zeer flauw. Donderdag werd wederom voor 48 verhandeld op zeer pessimistische uitlatingen over het bestaan van het gevraagde moratorium. Later bleken deze mededeelingen niet geheel juist, zoodat een licht herstel intrad.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
17 Juli 1922..	11.46 1/2	21.27 1/2	0.57	0.008 1/2	20.19	2.58 1/4
18 ,, 1922..	11.46	21.50	0.54	0.007 1/2	20.25	2.57 5/8
19 ,, 1922..	11.45 1/2	21.80	0.52 1/2	0.006	20.40	2.57 3/8
20 ,, 1922..	11.45	21.57 1/2	0.51 3/4	0.01	20.37 1/2	2.57 3/8
21 ,, 1922..	11.46	21.17 1/2	0.52 1/4	0.008 1/2	20.56	2.57 3/8
22 ,, 1922..	—	—	—	—	—	—
Laagsted. w. 1)	11.44 3/4	21.15	0.48	0.005	20.05	2.56 1/2
Hoogste ,, 1)	11.47 1/2	21.95	0.58 1/2	0.01	20.65	2.58 1/2
14 Juli 1922..	11.46 1/2	21.17 1/2	0.56 1/2	0.010	21.07 1/2	2.58 1/8
7 ,, 1922..	11.48 1/4	20.32 1/2	0.49	0.012	19.07 1/2	2.58 7/8
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

Data	Stock- holm *)	Kopen- hagen *)	Chris- tiana *)	Zwitser- land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
17 Juli 1922	67.25	55.40	42.80	49.60	40.—	97 3/4
18 ,, 1922	67.10	55.50	42.80	49.47 1/2	39.95	97 3/4
19 ,, 1922	67.—	55.50	42.90	49.42 1/2	40.—	97 3/4
20 ,, 1922	67.10	55.60	42.60	49.45	40.05	97 3/4
21 ,, 1922	66.90	55.60	43.10	49.42 1/2	39.90	97 3/4
22 ,, 1922	—	—	—	—	40.—	—
L'ste d. w. 1)	66.75	55.20	42.40	49.20	39.80	97 3/4
H'ste ,, 1)	67.15	55.65	43.10	49.65	40.20	97 3/4
14 Juli 1922	66.80	55.40	42.60	49.50	40.10 3)	96 3/4-97
7 ,, 1922	67.—	55.60	43.—	49.40	40.15 3)	96 3/4-97
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 15 Juli. 3) Idem van 7 Juli.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in £ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterd. (in cts. p. gld.)
22 Juli 1922	4.45.50	8.37	0.19	38.90
Laagste d. week	4.44.62	8.30	0.19	38.77
Hoogste ,,	4.46.12	8.56	0.22	38.90
15 Juli 1922	4.44.37	8.28	0.23	38.77
8 ,, 1922	4.44.62	7.82	0.19	38.83
Muntpariteit .	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Londen	Noteerings- eenheden	8 Juli	15 Juli	17-22 Juli '22		22 Juli
		1922	1922	Laagste	Hoogste	1922
Alexandrië..	Piast. p. £	97 15/32	97 16/32	97 15/32	97 15/32	97 15/32
*B. Aires 1)	d. p. \$	43 7/8	43 3/4	43 3/8	44 3/8	44 1/4
Calcutta	Sh. p. rup.	1/3 11/16	1/3 21/32	1/3 5/8	1/3 5/32	1/3 3/4
Hongkong ..	id. p. \$	2/7 7/16	2/7 9/16	2/7	2/7 1/8	2/7 1/4
Lissabon	d. per Mil.	3 3/4	3 39/32	3 11/16	4	3 7/8
Madrid	Peset. p. £	28.50	28.64	28.55	28.80	28.60
*Montevideo 1	d. per \$	44	44 5/16 2)	44	44 5/8	44 1/4
Montreal	\$ per £	4.51	4.48 3/4	4.48 1/2	4.50	4.49 3/8
*R.d.Janeiro	d. per Mil.	7 17/32	7 7/16 2)	7 7/16	7 17/32	7 7/16
Rome	Lires p. £	99 5/16	97 3/8	92 1/4	98 3/4	95 7/8
Shanghai....	Sh. p. tael	3/6 1/8	3/6	3/5	3/6 1/4	3/5 7/8
Singapore ..	id. p. \$.	3 31/32	2 3 31/32	2 3 3/8	2 4 1/32	2 3 31/32
*Valparaiso..	peso p. £	34.40	34.80	34.70	34.90	34.70
Yokohama ...	Sh. p. yen	2 1 13/16	2 1 13/16	2 1 11/16	2 1 27/32	2 1 3/4

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegraphisch transfert.

2) Noteering van 14 Juli.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
22 Juli 1922	35 1/8	69 3/8
15 ,, 1922	35 3/4	70 3/8
8 ,, 1922	36 1/4	71 1/2
23 Juli 1921	38	60 1/4
24 Juli 1920	54 1/2	81 3/8
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 24 Juli 1922.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	{ H.-bk. f 108.324.826,01 B.-bk. ,, 39.971.545,13 Ag.sch. ,, 67.389.208,87 1/2	f	215.685.580,01 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	.....		—
Idem eigen portef.	f 67.372.120,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		67.372.120,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	{ H.-bk. f 42.114.813,61 B.-bk. ,, 6.421.605,35 1/2 Ag.sch. ,, 67.663.558,14	f	116.199.977,10 1/2
Op Effecten	.....	f	102.124.974.37 1/2
Op Goederen en Spec.	.....	f	14.075.002,73
Voorschotten a. h. Rijk	.....	f	13.145.238,08 1/2
Munt en Muntmateriaal			
Munt, Goud	.....	f	56.238.850,—
Muntmat., Goud	.....	f	549.715.947,01
		f	605.954.797,01
Munt, Zilver, enz.	.....	f	8.019.856,04 1/2
Muntmat., Zilver	.....		—
Effecten		f	613.974.653,05 1/2
Bel. v. h. Res.fonds.	f 5.575.320,37 1/2		—
id. van 1/2 v. h. kapit.	„ 3.892.600,37 1/2		9.467.920,75
Geb. en Meub. der Bank	.....		4.522.000,—
Diverse rekeningen	.....		45.587.200,48 1/2
		f	1.085.954.689,49 1/2
		Passiva.	
Kapitaal	.....	f	20.000.000,—
Reservefonds	.....	„	5.660.599,75
Bijzondere reserve	.....	„	1.675.581,33
Bankbiljetten in omloop	.....	„	976.324.950,—
Bankassigatiën in omloop	.....	„	2.251.959,17 1/2
Rek.-Cour. } Het Rijk f			—
saldo's: } Anderen „	73.605.400,71		—
Diverse rekeningen	.....		73.605.400,71
			6.436.198,53
		f	1.085.954.689,49 1/2

NED. BANK 24 Juli 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo..... f	402.797.574,07
Op de basis van $\frac{1}{8}$ metaaldekking	192.361.112,09
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.013.987.870,—
Verschillen m.d. vorig. weekst.: Meer	Minder
Disconto's	1.792.157,81
Buitenlandsche wissels..	23.836,—
Beleeningen	757.253,89
Goud	—
Zilver	299.678,96
Bankbiljetten.....	15.711.410,—
Part. Rek.-Crt. saldo's ..	25.447.528,70

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischbare schulden
24 Juli 1922.....	605.955	8.020	976.325	75.857
17 " 1922.....	605.955	7.720	992.036	49.638
10 " 1922.....	605.955	7.607	1.000.648	60.569
3 " 1922.....	605.955	7.500	1.011.468	50.397
26 Juni 1922.....	605.890	7.540	959.192	47.630
25 Juli 1921.....	605.969	11.159	1.012.790	55.867
26 Juli 1920.....	636.338	15.015	1.017.208	124.828
25 Juli 1914..	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schaakst. promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dekking-percentage
24 Juli 1922	215.686	55.000	116.200	402.798	58
17 " 1922	217.478	55.000	105.443	404.599	59
10 " 1922	232.728	68.000	105.275	400.578	58
3 " 1922	229.403	60.000	102.940	400.341	58
26 Juni 1922	176.417	—	100.968	411.390	61
25 Juli 1921	260.225	118.700	131.777	402.655	56
26 Juli 1920	90.256	—	332.238	422.150	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	75

¹⁾ Op de basis van $\frac{1}{8}$ metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitatonden op:

	17 Juli 1922	24 Juli 1922
Aan schatkistpromessen..	f428.930.000,—	f429.320.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk. ..	55.000.000,—	55.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	242.197.000,—	241.998.000,—
Aan zilverbons	28.492.025,50	28.854.184,50

Onder de vlottende schuld is begrepen:
 Voorsch. aan de Koloniën „256.745.000,— „255.865.000,—
 Voorschot aan Gemeenten „31 Mei „30 Juni
 voor door Rijk voor hen „62.040.702,94 „48.957.697,71
 te heffen Ink. belasting

Tegoed v.d. Postch. & G. dst | „ 53.536.243,06 | „ 53.547.924,43

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegraphisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opeischb. schulden	Beschikbaar metaal-saldo
15 Juli 1922	203.750	—	269.500	79.000	134.050
8 " 1922	202.000	—	270.000	60.500	135.900
1 " 1922	198.250	—	265.000	83.000	128.650
17 Juni 1922	149.971	47.890	267.671	71.908	130.590
10 " 1922	152.571	47.576	271.103	74.390	131.692
27 Mei 1922	153.183	46.977	263.581	71.963	133.693
16 Juli 1921	213.158	18.028	308.581	117.123	146.483
17 Juli 1920	203.615	6.220	335.187	180.428	106.878
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voor-schotten aan het Gov. nem.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekking-percentage
15 Juli 1922	—	160.340	—	17.900 ³⁾	***	58
8 " 1922	—	143.550	—	300 ³⁾	***	61
1 " 1922	—	164.920	—	20.300	***	56
17 Juni 1922	34.637	22.760	74.871	11.344	22.623	58
10 " 1922	35.086	22.854	80.489	8.924	19.402	53
27 Mei 1922	33.615	21.001	71.349	7.999	19.016	60
16 Juli 1921	35.590	21.557	101.726	24.943	22.744	54
17 Juli 1920	27.523	20.229	162.332	73.983	32.845	41
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{8}$ metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
10 " 1922....	1.588	2.081	773	1.047	1.152
3 " 1922....	1.604	2.163	833	1.051	1.129
27 Mei 1922....	1.603	2.024	731	1.061	1.127
20 " 1922....	1.603	2.064	786	1.048	1.177
13 " 1922....	1.601	2.068	835	1.055	1.168
11 Juni 1921 ...	1.112	2.057	872	2.069	291
12 Juni 1920 ...	1.072	1.970	811	1.623	395
25 Juli 1914 ...	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
19 Juli 1922	127.402	124.256	297.611	27.000	255.488
12 " 1922	127.901	124.249	298.635	27.500	257.411
5 " 1922	128.459	124.523	297.904	28.000	256.461
28 Juni 1922	128.947	123.048	295.374	28.500	254.312
21 " 1922	128.883	121.373	295.612	28.500	254.274
14 " 1922	128.884	121.950	299.222	28.500	258.193
20 Juli 1921	128.367	127.718	323.966	28.500	287.635
21 Juli 1920	123.004	124.099	360.830	28.500	330.080
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
19 Juli '22	46.740	76.216	22.175	104.467	21.596	17,05
12 " '22	47.104	73.663	12.612	112.375	22.102	17,68
5 " '22	67.988	75.820	14.923	133.394	22.386	15,09
28 Juni '22	49.221	75.725	16.348	115.088	24.349	18,52
21 " '22	45.029	76.801	16.802	113.156	25.960	19,97
14 " '22	46.699	73.605	17.734	110.140	25.377	19,84
20 Juli '21	82.718	82.275	16.936	149.286	19.100	11,49
21 Juli '20	56.588	80.081	16.559	119.594	17.355	12,75
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{1}{2}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daaraan Goud	Kassen-scheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
14 Juli '22	1.024.326	1.004.859	10.789.974	175.437.418	7
7 " '22	1.024.476	1.004.859	14.281.874	172.736.686	8
30 Juni '22	1.023.602	1.003.859	14.605.085	169.211.792	9
22 " '22	1.023.200	1.003.861	11.150.689	157.935.228	7
15 " '22	1.022.615	1.003.861	9.163.162	155.345.277	7
7 " '22	1.022.375	1.002.862	5.981.436	154.914.888	4
14 Juli '21	1.102.994	1.091.544	5.511.748	75.352.635	11
15 Juli '20	1.096.000	1.091.715	17.210.482	53.846.706	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
14 Juli 1922	201.126.658	36.275.656	22.301.400	10.774.100
7 " 1922	189.949.556	31.531.010	25.221.100	14.264.400
30 Juni 1922	190.877.495	37.173.745	25.082.800	14.588.900
22 " 1922	171.785.995	29.490.168	20.696.500	11.134.800
15 " 1922	175.657.942	36.831.696	18.656.300	9.145.400
7 " 1922	167.361.132	28.011.143	15.623.200	5.962.900
14 Juli 1921	78.126.729	14.584.808	14.045.000	5.441.900
15 Juli 1920	41.786.457	14.850.689	30.630.900	17.169.000
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
19 Juli '22	5.529.780	1.948.367	285.239	578.178	23.400.000
12 „ '22	5.529.572	1.948.367	283.138	***	23.500.000
5 „ '22	5.529.200	1.948.367	284.942	***	23.700.000
28 Juni '22	5.528.858	1.948.367	284.862	615.356	23.300.000
21 Juli '21	5.520.888	1.948.367	274.947	633.868	25.000.000
22 Juli '20	5.588.878	1.978.278	247.516	679.128	25.700.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Belce-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
	2.081.932	35.723	2.206.053	36.369.763	2.379.916	42.853
	2.103.289	35.957	2.218.741	36.501.518	2.197.409	47.238
	2.105.264	36.180	2.370.000	36.798.717	2.344.127	22.758
	2.331.740	36.651	2.174.770	36.039.356	2.390.692	57.681
	2.586.578	76.123	2.208.310	37.269.951	2.770.225	31.306
	1.807.509	510.196	1.942.381	37.764.829	3.165.062	134.170
	1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metal incl. buitenl. saldi	Beleen. aan buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circu-latie	Rek. Crt. partic.
18 Juli '22	330.763	84.653	480.000	624.133	6.287.335	256.511
13 „ '22	329.441	84.653	480.000	622.780	6.273.528	228.322
6 „ '22	328.036	—	—	149.606	6.252.732	273.658
29 Juni '22	328.130	84.653	480.000	625.395	6.228.201	228.561
19 Juli '21	325.453	84.652	480.000	697.199	6.092.590	381.067
22 Juli '20	356.688	84.653	480.000	723.834	5.354.912	1.482.992

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
5 Juli '22	3.020.677	2.184.958	—	113.252	2.194.323
28 Juni '22	3.020.868	2.171.580	—	127.498	2.124.422
21 „ '22	3.019.000	2.170.056	—	127.715	2.126.304
14 „ '22	3.007.794	2.186.652	—	128.684	2.122.610
6 Juli '21	2.477.806	1.735.703	—	153.405	2.671.916
9 Juli '20	1.971.316	1.288.096	111.531	136.877	3.180.948

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings perc. 1)	Algem. Dek-kings perc. 2)
5 Juli '22	653.937	1.884.702	105.217	74,0	76,8
28 Juni '22	623.161	1.939.276	105.078	74,3	77,5
21 „ '22	543.035	1.854.399	105.079	75,9	79,1
14 „ '22	537.592	1.929.036	104.879	72,4	77,4
6 Juli '21	1.832.499	1.713.152	102.103	56,5	60,0
9 Juli '20	2.934.184	1.505.216	94.639	38,7	43,1

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
28 Juni '22	799	10.783.121	1.440.290	14.627.985	3.380.434
21 „ '22	817	11.873.822	1.254.660	13.371.133	2.919.332
14 „ '22	800	10.943.997	1.339.433	14.730.535	3.281.607
7 „ '22	799	10.887.452	1.398.452	14.609.406	3.305.627
29 Juni '21	817	11.873.241	1.241.465	13.366.894	2.933.118
3 Juli '20	814	16.928.893	1.445.713	14.294.352	2.700.371

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 24 Juli 1922.

Het Russische vraagstuk is gedurende de achter ons liggende dagen geheel op den achtergrond geraakt en vervangen door de moeilijkheden, die in Duitschland den toestand beheerschen en de rust van Europa opnieuw bedreigen. Wel niet direct in politieke zin doch zooveel te meer in de economische richting, die dan toch stellig politieke gevolgen met zich zou kunnen sleeten. Duitschland is er eindelijk toe overgegaan een moratorium voor de betaling van zijn schulden aan te vragen, hiertoe gedwongen door de deplorabele financiële verhoudingen in het eigen land. Men behoeft slechts een blik te slaan op de weekstaten van de Rijksbank, om tot de conclusie te komen, dat de waarde van het Duitse betaalmiddel den afgrond tegemoet holt, indien niet zeer spoedig maatregelen hier tegen worden genomen Nadat in de laatste week van Juni alleen de circulatie van bankpapier met Mk. 11.276 miljoen was gestegen, nadat de eerste week van Juli een vermeerdering van 3.524 miljoen Mark te aanschouwen had gegeven, heeft ook de tweede week van Juli een toename van Mk. 270 miljoen doen zien, terwijl in het vorig jaar dezelfde periode een vermindering van Mk. 486 miljoen en voor twee jaren eveneens een vermindering van Mk. 198 miljoen had aangetoond. In zeer nauwe aansluiting hieraan stonden dan ook de prijsverhogingen van verschillende grondstoffen, e.d. gedurende de achter ons liggende week. Kali onderging een prijsverhoging van 25 pCt., phosphaten een van 30 pCt.; alle levensmiddelen en kleedingstoffen zijn aanmerkelijk duurder geworden. Prijsverhogingen van ijzer en steenkolen zijn reeds aangekondigd, terwijl van den eersten October af de spoorweg-tarieven voor personen met 50 pCt. verhoogd zullen worden. Het is te begrijpen, dat deze omstandigheden een zeer gespannen toestand in het land te voorschijn hebben geroepen, welke samengaat met een hoogst onzekere situatie op het gebied der buitenlandsche politiek. Het is echter zeer eigenaardig, dat de wilde hausse, die zich weder op de deviezen-markten heeft ingezet (na de jongste periode van kalmte is de noteering van den dollar weder boven de Mk. 500 gestegen), niet door de effectenmarkt is overgenomen. Weliswaar is ook hier een stijging te constateeren geweest, zoodat het bekende index-cijfer van de Frankfurter Zeitung van 282 tot 285 monteerde, doch deze stond in geen verhouding tot de tendens voor valuta's. De verklaring van dit verschijnsel is te vinden in het feit, dat men in breede kringen van het Duitse speculerend publiek thans ook de beklemming van de duurre gaet ondervinden. Hierdoor worden zeer velen er toe gebracht de door hen gekochte stukken weer te verkoopen; zoodra slechts even de kans op winst wordt geboden. Hierbij komt, dat men toch wel eenige hoop koestert op het toestaan van een moratorium, zij het slechts voor korten tijd en dat men hieraan de verwachting van een daling der buitenlandsche deviezen vast knoopt. Bovendien spelen de vooruitzichten op de gedwongen leening een rol; men verwacht, dat de biljetten-pers niet meer zoo snel zal behoeven te draaien gedurende den tijd, dat de aanslagen in de gedwongen leening binnenkomen Alles tezamen genomen kweekt enerzijds een aandrang tot realisatie, anderzijds een tendens van afwachten, hetgeen aan de levendigheid van de Duitse beurzen niet ten goede is gekomen.

Anders heeft het er uit gezien aan de beurzen in de landen der Entente. Vreemd genoeg, althans in menig opzicht, was hier een optimistische stemming gedurende het grootste gedeelte van de berichtperiode overheerschend. In de eerste plaats moet in dit verband Parijs maar voren worden gebracht, waar zich langzamerhand dezelfde tendenzen beginnen te voltrekken als aan de markten van Duitschland en Oostenrijk. Het nauwe verband, dat tusschen Duitschland en Frankrijk bestaat (in zuiver financieel opzicht is deze, oppervlakkig beschouwd, vreemde uitspraak, toch zeker geen contradictio in terminis) sleept den Franschen wisselkoers onvermijdelijk met den Duit-schen mede. Hier ter plaatse is reeds herhaaldelijk de aandacht gevestigd op de betoogen van Fransche zijde, die het onmogelijk achten ook slechts in geringe mate aan de Duit-sche verlangens tegemoet te komen, indien hiermede niet een evenredige vermindering van de Fransche schulden aan de geallieerden samengaat. Weliswaar zijn in verband met dezen maatregel herhaaldelijk plannen gevormd, die echter voortdurend zijn afgestuit op den onwil van de Vereenigde Staten, om ook hunnerzijds enige aanspraken kwijt te schelden. Waar het er niet maar uitziet, dat dit binnenkort wel het geval zal zijn, beweegt de Fransche wisselkoers zich in dalende richting, in sympathie met de houding van de Mark. Oorspronkelijk heeft dit den Franschen

bezitters verontrust, doch thans schijnt men zich in het blijkbaar onvermijdelijke te schikken en past men zich bij de veranderende omstandigheden aan. Dientengevolge zijn voornamelijk buitenlandse fondsen gedurende de achter ons liggende dagen gezocht geweest, doch, eigenaardig genoeg, hebben ook Fransche renten zich niet aan de algemeene opwaartsche tendens onttrokken. De stemming is tot het einde toe vast gebleven.

Hetzelfde is feitelijk te Londen het geval geweest, hoewel hier de opgewekte tendens niet aan den stand der wisselkoersen toe te schrijven is geweest. Wel is de positie van het Pond Sterling iets verzwakt, doch niet in die mate, dat hiervan eenigen invloed op de beurskoersen der fondsen is uitgegaan. Het optimisme vond veeleer zijn oorsprong in de gedachte, dat het aangevraagde moratorium van Duitschland ook werkelijk zou worden toegestaan. De aandrang tot inwilliging gaat dan ook werkelijk van Engeland uit, en hoewel het vaker is voorgekomen, dat het Engelsche initiatief werd vernietigd door de besprekingen in de plenaire Commissie van Herstel, denkt men thans toch wel betere resultaten te bereiken. Het directe gevolg zou zijn een versterking van Duitschland in economisch opzicht, derhalve een grooter kans, om het oude afzetgebied te herwinnen. Af te wachten blijft, of de wensch hier niet moet worden beschouwd als de vader van de gedachte; in ieder geval is de hoop op het oogenblik zóó sterk, dat de effectenmarkt er gunstig door wordt geïnculceerd.

Te New York is de omvang der zaken sterk toegenomen, tegelijk met het opvoeren van het koersniveau der fondsen. In de dagelijks maar Europa geseinde koerslijst, komt de geanimeerde tendens bijna niet tot uitdrukking, omdat hier nog steeds fondsen worden aangeduid, wier beteekenis in Wallstreet sterk is achteruitgegaan. Beschouwt men echter de geheele lijst van te New York verhandelde waarden, dan ziet men dat zich hier een omvangrijke hausse aan het ontwikkelen is. Deze omstandigheid doet vreemd aan, waar men zich in de Vereenigde Staten midden in een tijdperk van heftige arbeidsconflicten bevindt, die op dit oogenblik zeer zeker nog niet de gedachte aan een spoedige oplossing wekken. Men schijnt echter daar te lande het gewicht der mijnwerkersstaking (om slechts het voornaamste geschil te releveeren) niet al te zwaar te gevoelen en men stelt deze en andere conflicten liever tegenover de onmiskenbare tekenen van meerderen welstand, die elders in het land zichtbaar worden.

Te onzent heeft de markt een merkwaardig verloop gehad. Gedurende het overgrote deel der berichtperiode was de stemming gedeceideerd flauw, terwijl de omzetten van geen beteekenis waren. Ook de beleggingsmarkt ging hieronder gebukt. Op den laatsten dag der berichteweek echter keerde plotseling de tendens, feitelijk zonder eenige direct aanwijsbare oorzaak. Het merkwaardig feit deed zich hier voor, dat ook de staats-fondsen-afdeeling, althans wat de binnenlandsche soorten betreft, een zeer scherpe verbetering te aanschouwen gaf, op denzelfden tijd, dat de geldmarkt veel stroever en de prolongatie-rente aanzienlijk hooger werd. Hieruit kan worden geconcludeerd, dat ook de beleggingsmarkt, veel meer dan vroeger, onderhevig is aan stemmingen en externe invloeden.

Ook buitenlandse staatsfondsen konden zich bij de algemeene beweging aansluiten.

	17 Juli	20 Juli	24 Juli	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	87 ¹ / ₁₆	87 ¹ / ₈	87	- ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % " " " 1916	86 ¹ / ₈	86	86 ³ / ₁₆	+ ¹ / ₁₆
4 % " " " 1916	77	77	77 ¹⁵ / ₁₆	+ ¹⁵ / ₁₆
3 ¹ / ₂ % " " "	68	68 ¹ / ₈	68 ³ / ₄	+ ³ / ₄
3 % " " "	58 ³ / ₈	59 ¹ / ₄	60 ¹ / ₄	+ ¹ / ₈
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	50 ¹⁵ / ₁₆	52	52 ⁷ / ₁₆	+ ¹ / ₂
5 % Oost-Indië 1915	90	89 ¹ / ₄	89 ¹ / ₂	- ¹ / ₂
6 % " " 1919	95 ³ / ₄	95 ¹ / ₈	95 ¹ / ₁₆	- ¹¹ / ₁₆
4 % Oostenr Kronenrente	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	3 ¹ / ₄	- ¹ / ₄
5 % Rusland 1906	7	4 ¹ / ₂	5 ³ / ₄	- ¹ / ₄
4 % Rusl. bij Hope & Co.	3 ¹ / ₂	5 ¹ / ₁₆	5	+ ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 ..	72 ¹ / ₁₆	74 ³ / ₄	74 ³ / ₄	+ ² / ₁₆
4 % Japan 1899	65 ¹ / ₁₆	65 ¹ / ₁₆	67 ³ / ₄	+ ² / ₁₆
4 % Argentinië Buitenl..	67 ³ / ₄	67 ¹ / ₂	69 ¹ / ₂	+ ¹ / ₄
5 % Brazilië 1895	58 ³ / ₄	55	56 ¹ / ₄	- ² / ₂
7 % Staatsspoor	102 ¹ / ₈	102 ¹ / ₁₆	102 ¹ / ₄	+ ¹ / ₈
7 % Amsterdam	102 ¹ / ₈	102 ¹ / ₈	102 ¹⁵ / ₁₆	+ ⁷ / ₁₆

Buitengevoerd groot echter was de ommekeer op de aandelenmarkt. De impuls is hier uitgegaan van een fonds, dat gewoonlijk niet zoo sterk op den voorgrond breedt, althans nooit vermag leiding aan de markt te geven. Aandelen Orion Petroleum Mij. bleken nl. plotseling zoo in trek, dat zij alle andere afdeelingen onweerstaanbaar

medesleepten. Reeds dagen te voren hadden in bescheiden mate aankopen plaats gevonden in verband met de fusie tusschen de Mij. en de Phoenix Oil Comp. te Londen. Op den laatsten dag der beursweek echter culmineerde de vraag in pogingen om fonds te verkrijgen, bijna a tout prix, mede gestimuleerd door koorders van Londensche zijde. Het gevolg is geweest, dat het fonds een voordeelig verschil, vergeleken met de vorige week, te aanschouwen geeft van ruim 17 pCt. Dit beeld is echter mog niet eens geflatteerd, daar in onderstaand lijstje slechts de middenkoersen zijn weergegeven, terwijl het niveau, waarop het aandeel de berichteweek verlaat, nog een zestal procenten hooger is.

In aansluiting hieraan waren ook de overige Petroleum-papieren sterk gevraagd.

	17 Juli	20 Juli	24 Juli	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	121	124 ¹ / ₄	124 ¹ / ₂	+ 3 ¹ / ₂
Koloniale Bank	106	107 ³ / ₄	109	+ 3
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	114 ¹ / ₄	117 ¹ / ₄	120	+ 5 ³ / ₄
Rotterd. Bankvereeniging..	88 ¹ / ₄	87 ³ / ₄	87 ³ / ₄	- ¹ / ₂
Amst. Superfosfaatfabriek ..	36 ³ / ₄	34	33 ⁷ / ₈	- 2 ⁷ / ₈
Van Berkel's Patent	27	28 ¹ / ₂	29 ³ / ₄	+ 2 ³ / ₄
Insuline Oliefabriek	3	2	1 ⁹ / ₂₀	- 1 ⁷ / ₁₀
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand	59	55 ³ / ₄	58 ³ / ₄	- ¹ / ₄
Hollandia Melkprodueten ..	126	125 ¹ / ₄	128 ¹ / ₈	+ 2 ¹ / ₈
Philips' Gloeilampenfabriek	219 ¹ / ₄	225	248 ¹ / ₂	+ 29 ¹ / ₄
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	
Vereenigde Blikfabrieken ..	74 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	72	- 2 ¹ / ₂
Compania Mercantil Argent.	23	22 ¹ / ₂	31 ¹ / ₂	+ 8 ¹ / ₂
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	130	135	137 ¹ / ₄	+ 7 ¹ / ₄
Handelsver. Amsterdam ...	315 ¹ / ₂	324 ¹ / ₂	330 ¹ / ₄	+ 14 ³ / ₄
Holl. Transatl. Handelsver.	18	18	18	
Linde Teves & Stokvis	70	69	69	- 1
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	3 ¹ / ₁₆	1 ¹ / ₄	1 ¹ / ₄	+ ¹ / ₁₆
Tels & Co's Handel-Mij.	7	6	5 ⁵ / ₈	- 1 ³ / ₈
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	97	105 ¹ / ₂	116	+ 19
Kon. Petroleum-Mij.	415 ¹ / ₂	425	428 ¹ / ₄	+ 12 ³ / ₄
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	26 ¹ / ₄	29 ³ / ₄	43 ¹ / ₂	+ 17 ¹ / ₄
Steaua Romana Petroleum				
Mij. .. Afgest. Aand.	33	30 ¹ / ₄	40	+ 7
Amsterdam-Rubber-Mij.	48 ¹ / ₂	50	55 ¹ / ₂	+ 7
Nederl.-Rubber-Mij.	24	26 ¹ / ₄	32 ¹ / ₂	+ 8 ¹ / ₂
Oost-Java-Rubber-Mij.	96	96 ¹ / ₂	105	+ 9
Deli-Batavia	220	233 ¹ / ₂	245	+ 25
Deli-Maatschappij	175	180	186 ¹ / ₂	+ 11 ¹ / ₂
Senembah-Maatschappij	254 ³ / ₄	259 ¹ / ₂	277 ¹ / ₂	+ 22 ³ / ₄

Bovendien heeft geen enkele markt-afdeeling zich aan de algemeene tendens onttrokken. Suikerwaarden konden ten volle de zeer gunstige berichten van de laatste dagen tot gelding brengen. In het bijzonder konden Tabakswaarden in koers verbeteren, omdat hier in den loop der laatste weken een vrij omvangrijke contramine was ontstaan, die nu overhaast tot dekking overging. Ook rubberwaarden werden op de sterk verlaagde koersen gevraagd.

Het is de vraag, of in het optimisme van den laatsten beursdag ook niet eenige overdrijving schuilt. Men komt gemakkelijk tot deze onderstelling, als men de krachtige verbeteringen beschouwt, welke ook sommige industriele waarden hebben ondergaan. Aan den anderen kant echter was tot nu toe het pessimisme wellicht wat al te ver doorgevoerd.

Zelfs scheepvaartwaarden konden zich uit hun apathie verheffen en hebben min of meer krachtige verbeteringen over de geheele lijst te aanschouwen gegeven.

	17 Juli	20 Juli	24 Juli	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	97 ¹ / ₂	103 ³ / ₄	108 ³ / ₄	+ 11 ¹ / ₄
" " " gem.eig.	87 ¹ / ₂	92 ¹ / ₂	97 ¹ / ₄	+ 9 ³ / ₄
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	40	40	40 ¹ / ₄	+ ¹ / ₄
Hollandsche Stoomboot-Mij.	13	13	13 ¹ / ₂	+ ¹ / ₂
Java-China-Japan-Lijn	62	63 ¹ / ₂	70 ¹ / ₂	+ 8 ¹ / ₂
Kon. Hollandsche Lloyd ...	9 ¹ / ₂	9 ⁵ / ₈	10 ⁷ / ₈	+ 1 ³ / ₈
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	40	40	45	+ 5
Koninkl.-Paketaart Mij.	76	78	79	+ 3
Maatschappij Zeevaart	38	38 ¹ / ₄	45	+ 7
Nederl. Scheepvaart-Unie ..	87	82 ¹ / ₄	85 ⁵ / ₈	- 1 ³ / ₈
Nievelt Goudriaan	97	102	104	+ 7
Rotterdamsche Lloyd	105 ¹ / ₂	107 ¹ / ₄	112	+ 6 ¹ / ₂
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg“	49	46	57	+ 8
" " „Nederland“ ..	108 ¹ / ₄	109 ¹ / ₂	112	+ 3 ³ / ₄
" " „Noordzee“ ...	19	18	19 ³ / ₄	+ ³ / ₄
" " „Oostzee“	47 ¹ / ₂	46 ¹ / ₄	53 ¹ / ₂	+ 6

De Amerikaansche markt was stil, doch in aansluiting aan Wallstreet vast.

	17 Juli	20 Juli	24 Juli	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	164	164	164	
Anaconda Copper	107	108 $\frac{1}{2}$	109	+ 2
Un. States Steel Corp.	102 $\frac{3}{4}$	105	104	+ 1 $\frac{1}{4}$
Atchison Topeka	106	106 $\frac{1}{4}$	105 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{2}$
Southern Pacific	95	94 $\frac{7}{8}$	94 $\frac{1}{2}$	- $\frac{1}{2}$
Union Pacific	148 $\frac{3}{8}$	149	148 $\frac{1}{2}$	+ $\frac{1}{8}$
Int. Merc. Marine orig. Com.	19 $\frac{1}{4}$	19 $\frac{7}{16}$	19	- $\frac{1}{4}$
" " " " prefs.	76 $\frac{7}{16}$	75 $\frac{3}{4}$	77 $\frac{1}{4}$	+ 1 $\frac{3}{16}$

De prolongatierente monteerde van 2 tot 3 $\frac{1}{4}$ pCt.

GOEDERENHANDEL. GRANEN.

25 Juli 1922.

De vaste stemming, die aan het begin der afgelopen week aan de graanmarkten heerschte, heeft zich slechts kunnen handhaven in Argentinië, waar het regenachtige weder nog steeds ongunstig is voor de nieuw gezaaide tarwe en tevens het dorschen en den aanvoer van maïs belemmert. Eigenlijk gevaar voor den tarweoogst bestaat nog niet en mede tengevolge van de flauwe Noord-Amerikaansche markten en de teleurstellende Europeesche vraag bleef prijsverhoging uit. De markten te Buenos Aires en Rosario sloten op 22 Juli ongeveer op het niveau van eene week te voren of iets daaronder. Maïs steeg echter, nadat in het midden der week wegens verbetering van het weder eene flinke prijsdaling had plaats gevonden, daarna weder tot 10 a 20 centavos per 100 KG. boven den prijs van 15 Juli. De belangrijke premie voor spoedige posities bleef gehandhaafd, zoowel in Argentinië zelf als voor Argentijnsche maïs in Europa, waar de ook deze week weder zeer kleine verschepingen eveneens tot prijsverhoging leidden. Ronde maïs wordt uit andere uitvoerlanden weinig afgeladen en ofschoon de meeste landen het grootste deel hunner maïsbehoefte in Noord-Amerika dekken, zijn de aanbiedingen van La Plata-maïs in spoedige posities zoo gering, dat prijsstijging ook bij de kleine vraag niet kon uitblijven. Voor latere afladingen was dit in mindere mate het geval. De overweging, dat toch ten slotte in Argentinië het weder wel eens zal verbeteren, waardoor de maïs ter verscheping kan komen, en de schitterende vooruitzichten van den Roomeanschen maïs-oogst, houden koopers terug van het betalen van de tegenwoordige prijzen voor La Plata-maïs op aflading, ook al is die lager te koop dan in spoedige positie.

In tarwe van Argentinië is de omzet teleurstellend. Een groot deel der verschepingen betreft vroegere verkoopen, waaronder groote contracten naar Duitschland. Reeds eenigen tijd worden door dit land zeer weinig tarwe-inkoop gedaan en ook in het overige Europa is de vraag niet groot. Engeland toonde nog den meesten kooplust, doch ook daar wordt over het algemeen slechts voor de dagelijk-

sche behoefte gekocht. De zeer goede berichten omtrent den stand der zomertarwe in de Vereenigde Staten en vooral in Canada, waar eene zeer groote opbrengst wordt verwacht van alle graansoorten, leiden tot omzichtigheid bij den inkoop. Meer dan in de voorafgaande week schijnt ditmaal in Noord-Amerika de gunstige stand der zomertarwe zijn invloed op de markt te hebben uitgeoefend, ondanks het voortduren der stakingen in de kolennijverheid en bij de spoorwegen. Ook het uitblijven van eene verbetering van den markenkoers werkt nog steeds ongunstig op de Noord-Amerikaansche tarweprijzen. Vrijwel de geheele week was Chicago flauw en op 24 Juli sloot daar de Juli-termijn 6 $\frac{1}{2}$, de September-termijn 4 $\frac{1}{2}$ dollarcent per 60 lbs. lager dan eene week tevoren. Ook rogge daalde flink in prijs en noteerde op 24 Juli 2 $\frac{1}{4}$ en 1 $\frac{3}{8}$ cent per 56 lbs. lager dan op den 17den. In dit artikel kwamen geregeld zaken van flinken omvang met de Duitse regeering tot stand, ondanks den lagen markenkoers. In West-Europa is weinig verandering ingetreden in de vooruitzichten der oogsten van broodgraan. Van rogge wordt in Frankrijk eene goede opbrengst verwacht, en het schijnt wel juist te zijn, dat de tarwe er iets beter voorstaat dan onlangs werd bericht. Door het matte weder zal de oogst echter vrij belangrijk vertraagd worden, evenals in de meeste andere West-Europeesche landen. Zooals wij reeds herhaaldelijk berichten, dient tevens in de broodgraan-invoerende landen gerekend te worden met eene belangrijk geringere opbrengst dan in het vorige jaar, doch wegens de goede vooruitzichten in de uitvoerlanden, waaronder ook Roemenië, laat zich deze omstandigheid nauwelijks als hausse-factor op den loop der markten gelden. In Frankrijk is ter beperking van den tarwe-invoer in het komende seizoen reeds sprake van voorschriften omtrent zuinige uitmaling en zelfs van verwerking in het brood van andere graansoorten dan tarwe. De wereldverschepingen van broodgraan waren deze week zeer voldoende voor de behoeften der uitvoerlanden.

Maïs was slechts voor La Plata-maïs bij voortduren vast. Noord-Amerika kon evenmin als voor broodgraan zijne prijzen voor maïs handhaven. De Argentijnsche berichten, goede binnenlandsche vraag en de invloed der stakingen brachten wel in het midden der week eene prijsstijging te Chicago te weeg, doch de vaste stemming was slechts van korten duur en op 24 Juli sloot de markt te Chicago omstreeks 1 dollarcent per 56 lbs. lager dan eene week tevoren. De geringe Duitse vraag en vooral het zeer goede weder voor den maïs-oogst werkten daartoe mede. De stakingen in de Vereenigde Staten leidden echter tot sterke vraag aan de kust, zoodat daar en dus ook in de invoerlanden de verlaging te Chicago slechts gedeeltelijk tot haar recht kwam. De Noord-Amerikaansche verschepingen namen toe en bedroegen bijna het dubbele van de vorige week. De vraag naar Duitschland was gering, doch Engeland toonde goeden kooplust.

In gerst neemt de omzet toe en de groote oogsten, die

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Agres		
	Tarwe Juli	Maïs Juli	Haver Juli	Tarwe Aug.	Maïs Aug.	Lijnzaad Aug.
22 Juli '22	111 $\frac{3}{4}$	62 $\frac{1}{8}$	34 $\frac{1}{4}$	12,80	8,25	20,85
15 " '22	115 $\frac{3}{4}$	62 $\frac{3}{4}$	34 $\frac{7}{8}$	12,85	8,10	21,50
22 Juli '21	124 $\frac{1}{2}$	64 $\frac{3}{8}$	39 $\frac{1}{4}$	18,65	9,40	24,25
22 Juli '20	282	154	92	25,— ¹⁾	9,50	24,30
22 Juli '19	223 $\frac{1}{2}$	195 $\frac{1}{2}$	79 $\frac{3}{4}$	16,65	9,60	43,—
20 Juli '14	82	56 $\frac{3}{8}$	36 $\frac{1}{2}$	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Juli.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	24 Juli 1922	17 Juli 1922	25 Juli 1921
Tarwe*	13,50	13,75	22,—
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	11,50	12,—	21,50
Maïs (La Plata)	200,—	199,—	256,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	225,—	216,—	305,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ¹⁾	10,65	10,65	14,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ¹⁾	14,50	14,50	21,—
Lijnzaad (La Plata) ... ³⁾	462,—	459,—	480,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G.

*) Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	16/22 Juli 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	16/22 Juli 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdoak 1921	1922	1921
Tarwe	12.335	555.304	710.694	—	26.976	10.922	582.280	721.616
Rogge	7.462	105.968	84.975	—	—	325	105.968	85.300
Boekweit	—	9.338	3.500	—	—	500	9.338	4.000
Maïs	2.288	589.822	507.859	1.290	64.203	44.407	654.025	552.266
Gerst	2.656	76.699	140.881	1.000	3.597	6.398	80.296	147.279
Haver	1.771	64.235	45.858	—	50	1.154	64.285	47.012
Lijnzaad	660	90.674	71.502	4.397	58.480	53.459	149.134	124.961
Lijnkoek	2.000	41.080	67.777	—	1.547	15.370	42.627	83.147
Tarwemeel	1.303	31.508	28.107	—	4.954	1.070	36.462	29.177
Andere meelsoorten	256	4.946	19.557	—	2.615	1.263	7.561	20.820

zoowel in de Vereenigde Staten en Canada als in Roemenië worden verwacht, beloven voor dit artikel weder een grooteren omzet, dan in de laatste jaren het geval is geweest.

Lijnzaad was prijshoudend, met nu en dan vaste stemming wegens berichten van groote Noord-Amerikaansche inkoop in Argentinië. Het steeds meer doordringende vermoeden, dat Argentinië meer lijnzaad te verchepen heeft, dan de officieele oogstschatting aangeeft, houdt echter blijvende prijsverhoging tegen.

Nederland. Tarwe werd ook ditmaal slechts spaarzaam gekocht en alleen voor dekking der onmiddellijke behoefte. Voor maïs bestaat geregeld, doch niet groote vraag en mog steeds worden voor spoedige Noord-Amerikaansche partijen hooge premies betaald. Dit zal waarschijnlijk nog eenigen tijd het geval blijven, daar voorloopig geen vermeerdering in de aanvoeren te verwachten is. Ook andere maïssoorten, zoowel Donau, La Plata als Zuid-Afrikaansche trekken meer belangstelling en zijn gemakkelijker te plaatsen. Gerst wordt geregeld, doch in een kalm tempo aangevoerd en vindt zonder bezwaar koopers. Haver echter was deze week stil.

In lijnzaad kwamen gedurende enkele dagen der week belangrijke zaken tot stand, doch daarna verminderde weder de omzet.

..SUIKER.

De suikerbieten in de verschillende Europeesche landen konden zich verder op bevredigende wijze ontwikkelen, doch wordt thans na de veelvuldige regens van den laatsten tijd naar warm en droog weer verlangd.

Op de Amerikaanse markt maakte de kalme der voorafgaande week weder plaats voor eene zeer vaste stemming en werd Cuba-suiker tot prijzen olopende van 3½ tot 3¾ c. c.&f. New York verkocht. De notering voor Spot Centrifugals steeg tot 5.33 c., terwijl op termijn 3.63 c. voor September, 3.76 c. voor December, 3.49 c. voor Maart en 3.60 voor Mei genoteerd wordt. De berichten over den Amerikaanschen bietsuiker oogst luiden ongunstig, men verwacht dit jaar slechts 600.000 tons tegen verleden jaar 900.000 tons. Daarentegen zal de Cuba oogst ook de laatste raming van 3¼ miljoen tons overschrijden en mauwelijks achterblijven bij verleden jaar, toen de productie 3.936.000 tons bedroeg.

De laatste Cuba-statistiek luidt:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Ontv. d. w. t. 15 Juli '22	62.218	20.068	35.933
Tot sed. 1 Jan.-15 Juli '22	3.355.662	2.972.986	3.289.647
Aantal werkende fabrieken	14	8	6
Weekexport 15 Juli 1922	118.758	10.521	69.343
Tot. Exp. s. 1/1—15/7 '22	2.668.741	1.531.676	2.847.583
Tot voorr. op 15 Juli '22	725.953	1.458.756	445.240

Engeland kocht eenige ladingen witte Mauritius- en bruine Java-suiker, voor welke laatste sh. 19/- c.i.f. betaald werd.

Op Java werd nog het een en ander tot de laatste prijzen uit de tweede hand afgedaan. De loop der campagne is zeer bevredigend en verwacht men een flinken oogst. Het doorsnee rendement van 129 fabrieken per 15 Juli was ruim 6 pCt. hooger, dan op hetzelfde tijdstip van verleden jaar. De Juni afscheping van Java bedroegen 100.000 tons, nl. 19.000 tons naar Europa, 19.500 tons naar Japan, 14.500 tons naar China, 34.000 tons naar Britsch-Indië en 13.000 tons naar elders, tegen 104.000 tons verleden jaar.

In ons land werden stoomende partijen witte Java-suiker tot olopende prijzen verhandeld, 'aangezien Duitsland weder meer belangstelling toonde. Voor Juli-afschep van Java werd f 24½ betaald, en is de vraagprijs nu f 24¾. Ook aan de termijnmarkt was meer leven te bespeuren en werd aan het slot betaald f 25½ voor Juli, f 25.— voor Augustus en f 24½ voor September levering.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Aug.	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Juli/Aug.	Amer. Granulated c.f. Juli/Aug.	
19 Juli '22	f 25 ¹ / ₈	Sh. 57/3	Sh. 20/9	Sh. 23/-	5,23
12 „ '22	„ 24 ¹ / ₄	57/3	20/9	22/9	5,00
19 Juli '21	„ 29 ⁷ / ₈	62/6	22/6	29/6	4,61
19 Juli '20	„ —	116/-	91/6	—	16,56
4 Juli '14	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Bahrens & Sons, Manchester, d.d. 12 Juli 1922.

Sedert ons laatste bericht hebben prijzen van Amerikaansche katoen den invloed ondervonden van de gebeurtenissen in Midden-Europa en den achteruitgang van de vreemde wisselkoersen. De weerberichten zijn ook gunstig geweest, hoewel het nog te vroeg is, om reeds een bepaalde meening te geven over de totaal-opbrengst van den oogst van dit jaar. Prijzen zijn ten slotte over deze week ongeveer 42 punten lager. Egyptische katoen is ook weer lager wat de gewone soorten betreft, doch goede Sakel-katoen is duurder.

Zoals gewoonlijk bij een dalende markt zijn koopers van garens huiverig nieuwe orders af te sluiten en deze week is er dan ook zeer weinig gedaan. Fabrikanten vragen ongeveer ½ d. per pond meer voor Amerikaansche garens, terwijl Egyptische garens ongeveer 1 d. hooger zijn en de betere soorten zelfs nog meer. Ten gevolge van de jongste verhoging zijn zaken met Indië en het Verre Oosten ongeveer tot stilstand gekomen, hoewel in het begin van de week voor Bombay nog wel iets gedaan is, speciaal in gewijnde garens, als no. 60 en hooger. Voor 40/1 en 40/2 bestaat weinig belangstelling en vele haspelfabrieken hebben geen werk. Ook voor Duitsland wordt weinig gedaan, hoofdzakelijk om financiële redenen. Men verwacht spoedig wel weer een opleving van de vraag. De vraag voor extra harde garens is zeer gering, daar de meeste markten hiervan nog voldoende in koop hebben.

De doekmarkt heeft deze week zeer ernstig den invloed ondervonden van de groote daling van den Duitschen wisselkoers. Zoals gewoonlijk bij een dalende markt, worden koopers spoedig zenuwachtig en daar de economische toestand van Midden-Europa van grooten invloed is op den algemeenen wereldhandel en bovendien de betere oogstberichten uit Amerika en de groote daling van de markt de onzekerheid nog vermeerderen, nemen de meeste koopers liever een afwachtende houding aan. De stemming in de markt blijft dan ook zeer lusteloos, hoewel voor Indië wel wat gedaan wordt en hieruit blijkt, dat op die groote markten wel behoefte aan manufacturen bestaat. Prijzen blijven dan ook zeer vast.

Manchester, d.d. 19 Juli 1922.

De stemming in Amerikaansche katoen is vast, hoewel prijzen dagelijks fluctueeren, zoowel onder den invloed van de arbeidsmoeilijkheden in Amerika alsook van de steeds wisselende weerberichten. De huidige notering is deze week ten slotte iets hooger, terwijl de positie van Amerikaansche katoen zeer sterk blijft. Egyptische katoen is iets flauwer.

Spinners van Amerikaansche garens hebben een slechte week gehad, doordat er algemeen gebrek aan vertrouwen in de tegenwoordige prijzen is, zoowel door de groote fluctuaties in ruwe katoen, alsook door de onzekere vooruitzichten van de buitenlandsche wisselkoersen. Prijzen zijn voor de Spinners ook zeer slecht en in vele gevallen nog zeer verliesgevend. Voor het binnenland wordt zeer weinig gedaan, terwijl de exportvraag ook gering blijft. China doet vrijwel niets, terwijl de Indische vraag zich hoofdzakelijk tot speciale nummers beperkt, voornamelijk No. 80 en fijner. Vele fabrikanten, speciaal spinners van 40er en 4er mule werken weer korter en hieruit blijkt wel, dat er over het algemeen slechts weinig omgaat. Egyptische garens zijn voor de gewone soorten flauw, terwijl de betere soorten zeer vast blijven.

De stemming in de doekmarkt blijft lusteloos. Koopers nemen grootendeels een afwachtende houding aan en hebben niet voldoende vertrouwen om op flinke schaal orders te plaatsen. De markt is zeer onder den invloed van de buitenlandsche wisselkoersen en de prijzen van ruwe katoen. Het aanbod is niet heel groot en hoewel er niet veel zaken gedaan worden, zijn de meeste weverijen goed bezet en hebben dus geen haast orders tegen elken prijs af te sluiten. De berichten omtrent de regens in Indië zijn zeer bevredigend en men hoopt algemeen, dat de toestand op deze markt weer meer normaal zal worden en de duurdere goederen, die daar nog steeds in voorraad zijn, inmiddels in consumptie zullen gaan. China is zonder veel leven, doch zendt wel enkele orders. Ook met de kleinere markten is zulks het geval en over het algemeen is de toestand voor fabrikanten niet onbevredigend.

12 Juli 19 Juli Oost. koersen. 11 Juli 18 Juli

Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië . . . 1/3²/₈ 1/3³/₈
 F.G.F. Sakellaridis 19,75 19,75 T.T. op Hongkong 2/7³/₈ 2/7
 G.F. No. 1 Oomra 9,35 9,10 T.T. op Shanghai 3/6³/₈ 3/5¹/₂

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).

Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijz No. 7	Voorraad	Prijz No. 4	
22 Juli 1922	1.812.000	15.175	2.451.000	1)	7 ⁷ / ₁₆
15 " 1922	1.772.000	15.525	2.498.000	19.100	7 ¹⁵ / ₃₂
8 " 1922	1.573.000	15.800	2.484.000	19.300	7 ¹⁷ / ₃₂
22 Juli 1921	1.317.000	12.525	2.902.000	14.700	7 ³ / ₁₆

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
22 Juli 1922	81.000	183.000	112.000	228.000
22 Juli 1921	95.000	299.000	185.000	516.000

1) Niet genoteerd.

RUBBER.

De markt was iets beter gestemd deze week, en de prijzen konden dientengevolge iets verbeteren. Vooral bestaat belangstelling voor loco sheets, waarvan slechts weinig wordt aangeboden. De omzetten blijven gering.

De noteringen zijn:		einde voorafgaande week:	
Prima Crêpe Juli	40	"	39
" " Aug./Sept.	40 1/2	"	40 1/2
" " Oct./Dec.	41 1/2	"	42
Smoked Sheets Juli	40 1/2	"	40 1/2
" " Aug./Sept.	41	"	41
" " Oct./Dec.	41 1/2	"	42
24 Juli 1922.			

COPRA.

De markt was deze week kalm gestemd.

Het aanbod van importeurs blijft gering, terwijl er regelmatig goede vraag blijft bestaan.

De noteringen zijn, verkoopers:

Java f.m.s.	f 29 1/2
Ned. Ind. f.m.s.	" 29 1/4,
met koopers tot f 1/8 lager.	

24 Juli 1922.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapakstatistiek op 30 Juni 1922.

Importeurs:	Voorr. 1 Jan. 1922	Aanv. tot 30 Juni	Verk. tot 30 Juni	Voorr. op 30 Juni
H. G. Th. Crone	115	5200	5315	—
Edgar & Co.	—	643	643	—
Van Eeghen & Co.	—	5022	4722	300
Handel en Cultuur Mij.	44	1590	1486	148
Hand. Venn. Maintz & Co.	199	961	1160	—
Hand. Verg. Reiss & Co.	—	124	124	—
Van Heekeren & Co.	—	1662	1662	—
Hoving & Beer	157	274	257	174
Internationale Prod. Cie.	348	1753	2101	—
Koning Teves & Co.	—	449	449	—
Landb. Mij. „Geboegan”	64	88	152	—
Mendes de Jong & Co.	—	30	30	—
A. Merens	—	1326	1276	50
Mirandolle VouÛte & Co.	—	10770	10138	632
Wm. H. Muller & Co.	—	1118	1118	—
Ned. Mij. v. Overzeehandel	3617	1510	5127	—
C. Strauss Evans	—	472	472	—
W. Tengbergen & Co.	—	200	200	—
Weise & Co.	1298	5967	5858	1407
Zweedsche Oost-Ind. Cie.	173	2368	2155	386
Order	—	1084	1084	—
	6015	42611	45529	3097

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Ijzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
24 Juli 1922..	nom.	63.10/-	158.-/-	25.12/6	29.12/6
17 " 1922..	nom.	63.2/6	153.12/6	24.17/6	29.-/-
10 " 1922..	nom.	62.17/6	154.10/-	24.2/6	28.5/-
3 " 1922..	nom.	62.10/-	154.2/6	24.5/-	27.17/6
25 Juli 1921..	nom.	70.2/6	160.17/6	23.17/6	25.15/-
20 Juli 1914..	5/4	61.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.**SCHEEPVAART.****GRAAN.**

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
17-22 Juli '22	—	—	13 ^a	3/-	21/9	21/9
10-15 " '22	—	—	13 1/2 ^a	3/6	20/-	20/-
18-23 Juli '21	—	—	6/-	6/-	50/-	50/-
19-24 Juli '20	—	—	f 29.- ¹	11/-	100/-	100/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 1/4	1/11 1/4	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genua	Port Said	La Plata R'toter	Rotterdam	Gothenburg
17-22 Juli '22	6/-	10/9	12/-	16/3	5/3	7/2
10-15 " '22	6/-	10/10 1/2	12/-	15/6	5/4	7/2
18-23 Juli '21	8/-	16/9	17/6	15/9	7/3	10/6
19-24 Juli '20	25/-	30/-	35/-	37/6	f 12.-	Kr. 50
Juli 1914	fr. 7.-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
17-22 Juli 1922..	17/6	25/-	32/6	30/-
10-15 " 1922..	18/-	26/-	32/6	30/-
18-23 Juli 1921..	27/6	37/6	60/-	35/-
19-24 Juli 1920..	75/-	130/-	—	—
Juli 1914..	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per ton stukgoed. 2) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.

Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.**DORDRECHT/ZWIJNDRECHT.**

Landen van herkomst	Juni 1922		Juni 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	563	3	429
Groot-Brittannië	2	862	2	317
Duitschland	5	794	1	2.618
Danzig	5	1.496	—	—
Letland	1	408	—	—
Finland	3	1.762	—	—
België	—	—	3	588
Frankrijk	—	—	1	88
Portugal	1	828	—	—
Totaal	18	6.713	10	1.690
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	—	—	4	531
Britsche	2	862	3	502
Duitsche	15	5.443	2	408
Noorsche	1	408	—	—
Belgische	—	—	1	249
Totaal	18	6.713	10	1.690

(Gerard Mauritz.)